

Ilona Jäntti

LESBOJEN PARISUHDEVÄKIVALTA INTERNETIN KESKUSTELUPALSTOILLA
Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Tammikuu 2023

TIIVISTELMÄ

Ilona Jäntti: LESBOJEN PARISUHDEVÄKIVALTA INTERNETIN KESKUSTELUPALSTOILLA. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Tammikuu 2023

Tutkielmani tarkoituksena on selvittää, minkälaista keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta käydään internetin suomalaisilla keskustelupalstoilla. Lesbosuhteissa tapahtuva parisuhdeväkivalta on jäänyt vähälle huomiolle suomalaisessa feministisessä väkivaltatutkimuksessa. Intiimin väkivallan perinteisen positioasetelman rikkoutuminen, lesbosuhteisiin liitetyt käsitykset onnellisuudesta sekä vähemmistöön kuulumisen tuoma onnistumispaine ja stressi vaikeuttavat lesbojen parisuhdeväkivallasta puhumista ja siihen puuttumista. Sateenkaarisuhteissa osapuolten kokema syrjintä ja marginaaliryhmään kuuluminen tuottavat myös erilaiset olosuhteet parisuhdeväkivallalle kuin heterosuhteissa. Vaikka lesbosuhteet ja erityisesti sateenkaariperheet ovat olleet Suomessa julkisen keskustelun kohteena, on parisuhdeväkivallasta puhuminen ollut vähäistä. Näiden syiden vuoksi pyrin selvittämään tutkielmassani, minkälaista Suomessa käytävä keskustelu lesbojen parisuhdeväkivallasta on tarkastelemalla aiheesta käytäviä internet-keskusteluja. Näin tarkoitukseni on tarkastella myös sitä, minkälaisia käsityksiä lesbojen parisuhdeväkivallasta suomalaisessa yhteiskunnassa vallitsee.

Tutkielmani teoreettinen viitekehys pohjautuu suomalaiseen ja ulkomaalaiseen feministiseen parisuhdeväkivallan tutkimukseen, suomalaiseen lesbosuhteiden tutkimukseen sekä aiempaan kansainväliseen lesbosuhteiden sekä suomalaiseen sateenkaarisuhteiden parisuhdeväkivallan tutkimukseen. Lisäksi hyödynnän yleisesti keskusteluforumien sekä lesboja käsittelevien nettikeskustelujen aiempaa tieteellistä tutkimusta. Tutkimusaineistonani on kolme suomalaisen julkisen internet-foorumi Vauva.fi:n keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta vuosilta 2017–2020. Tarkastelin laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla sitä, mistä teemoista ja miten lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan internet-keskusteluissa. Muodostin lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävästä nettikeskustelusta kuusi pääluokkaa, jotka kuvaavat aineistona olleiden keskustelujen pääteemoja ja piirteitä.

Lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan nettikeskusteluissa 1) vertaillen sitä muuhun väkivaltaan, 2) kyseenalaistaen sekä 3) todentaen sen yleisyyttä. Toistuvina teemoina keskustelussa ovat taas 4) parisuhdeväkivallan syyt, 5) parisuhdeväkivallasta vaikeneminen sekä lyhyemmin 6) uhrinäkökulma, lesbosuhteiden ja lesbouden luonne sekä naisten väkivaltaisuus. Keskusteluissa erityisesti heterosuhteet ja niiden parisuhdeväkivalta toimivat vastinparina lesbosuhteiden väkivallalle. Lesbojen parisuhdeväkivallan mahdollisuutta ja sen yleisyyttä kyseenalaistetaan erityisesti kommentoijien omiin kokemuksiin perustuen, mutta lesbojen parisuhdeväkivallan ja siitä puhumisen tärkeys tulevat kyseenalaistetuksi harvoin. Lesbosuhteiden väkivaltaisuutta ja siitä puhumisen tärkeyttä perustellaan erityisesti tilastoilla ja tutkimuksilla lesbojen parisuhdeväkivallan yleisyydestä, mutta harvoin omilla tai lesbojen kokemuksiin perustuvilla argumenteilla. Nettikeskusteluissa mahdolliset syyt väkivallalle limittyvät laajempiin väkivallan ja naiseuden diskursseihin sekä lesbostereotyyppioihin. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa sekä erityisesti naisten tekemää väkivaltaa pidetään vaiettuna asiana, josta tulisi puhua enemmän, ja keskusteluun tuodaan myös parisuhdeväkivallan uhrien näkökulmaa. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa pidetään analysoimissani verkkokeskusteluissa siis monisyisenä ilmiönä, josta puhumiseen liittyy kuitenkin hiljaisuuksia.

Avainsanat: Parisuhdeväkivalta, lesbosuhteet, lesbojen parisuhdeväkivalta, nettikeskustelut

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Parisuhdeväkivallan ja lesbouden tutkimus	3
2.1 Parisuhdeväkivalta feministisessä tutkimuksessa	3
2.2 Intersektionaalinen tulokulma parisuhdeväkivaltaan	4
2.3 Lesbosuhteiden tutkimus Suomessa	5
2.4 Lesbosuhteiden parisuhdesuhdeväkivalta	7
3 Tutkimusasetelma	10
3.1 Aineiston kuvaus	10
3.2 Nettikeskustelut aineistona	11
3.3 Tutkimuseettiset kysymykset	12
3.4 Sisällönanalyysi	12
4 Tulokset	14
4.1 Väkivallan ja suhdemuotojen vertailu	14
4.2 Kyseenalaistaminen	16
4.3 Väkivallan ja sen yleisyyden todentaminen	18
4.4 Käsitukset lesbojen parisuhdeväkivallan syistä	19
4.5 Lesbojen parisuhdeväkivallasta vaikeneminen	23
4.6 Uhrinäkökulma, lesbosuhteiden luonne ja naisten väkivaltaisuus	25
5 Yhteenveto ja pohdinnat	27
Aineisto	30
Kirjallisuus	30

1 Johdanto

Väkivalta on monia naisia koskettava ilmiö. Tilastojen valossa väkivalta on yleistä: Suomi on yksi väkivaltaisimmista Euroopan unionin maista naiselle (Euroopan Unionin perusoikeusvirasto 2014), ja Tilastokeskuksen (2022, 6) tuoreen tutkimuksen mukaan lähes puolet naisista ovat kokeneet parisuhteissaan väkivaltaa elämänsä aikana. Suurin osa naisten kokemasta väkivallasta tapahtuukin juuri parisuhteissa (Ronkainen 2017, 32). Parisuhdeväkivalta eroaa muista väkivallan muodoista siinä, että se on yksityisen kodin piirissä tapahtuvaa, intiimin kumppanin harjoittamaa väkivaltaa. Se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen terveyteen ja on myös yhteiskunnallinen kysymys, johon kytkeytyvät niin viranomaisten toimet kuin oikeusjärjestelmäkin. (Husso 2003, 13.) Parisuhdeväkivallassa ei siis ole kyse yksilöiden ja parisuhteiden sisäisistä ongelmista, vaan se on sukupuolistunut ilmiö, jonka tutkiminen on tärkeää niin väkivallan uhreille kuin auttaville tahoillekin. Intiimeissä suhteissa tapahtuva väkivalta on myös ollut yksi suomalaisen feministisen tutkimuksen toistuvista teemoista (Okkolin ym. 2018, 32) ja naisiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa käsittelevää tutkimusta on tehty runsaasti (esim. Husso 2003). Parisuhdeväkivalta on siis sekä tilastojen valossa että feministisessä tutkimusperinteessä merkittävä tutkimuskohde.

Parisuhdeväkivalta koskettaa niin heteroita kuin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjäkin. Tilastokeskuksen (2022, 14) tuoreessa tutkimuksessa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvista vastaajista lähes kolmasosa kertoo kokeneensa parisuhdeväkivaltaa viimeisen viiden vuoden aikana. Suomalainen feministinen tutkimus intiimistä väkivallasta on kuitenkin ollut suhteellisen heteronormatiivista (Hiitola ym. 2005, 61–62), eikä suomalaista pitkäjänteistä tutkimusta sateenkaarisuhteissa eli seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen parisuhteissa tapahtuvasta parisuhdeväkivallasta ole julkaistu opinnäytetöitä lukuun ottamatta (esim. Vikman 2001; Saarelainen 2018). Tässä lienee siis yksi väkivaltatutkimuksen aukoista, jonka umpeen kurominen olisi tärkeää niin intiimin väkivallan tutkimuksen kuin sateenkaarisuhteiden parisuhdeväkivallan uhrien tukemisen vuoksi. Olen kiinnostunut aiheesta siksi, että se on jäänyt tutkimuksen katveeseen. Lisäksi heteropareista tehdyn parisuhdeväkivaltatutkimuksen teorioiden ja käsitystapojen ei voida olettaa kattavan sateenkaaripareja (Wendt & Zannettino 2014, 164–165). Sateenkaarisuhteissa osapuolten kokema syrjintä ja marginaaliryhmään kuuluminen tuottavat erilaiset olosuhteet parisuhdeväkivallalle ja siitä selviytymiselle (esim. Allen & Leventhal 1999, 74). On siis tärkeää tutkia myös nimenomaisesti näissä suhteissa tapahtuvaa parisuhdeväkivaltaa.

Kun otetaan huomioon naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyys, sekä parisuhdeväkivallan osuus näistä tapauksista Suomessa, nousee lesbosuhteiden väkivalta yhdeksi mahdolliseksi ja tärkeäksi tulokulmaksi intiimin väkivallan tutkimukselle. Lesbojen parisuhdeväkivallasta on tehty tutkimusta esimerkiksi Yhdysvalloissa (esim. Renzetti 1992; Ristock 2002) ja Australiassa (esim. Wendt & Zannettino 2014), mutta Suomessa julkaistua tutkimusta ei ole, minkä vuoksi kiinnostuin aiheesta. Valitsin tutkielmani kohteeksi nimenomaan lesbojen parisuhdeväkivallan, koska se rikkoo kahta yleistä käsitystä intiimistä väkivallasta – sitä, että väkivallan tekijä on mies ja nainen tilanteessa väkivallaton osapuoli (Wendt & Zannettino 2014, 165; Vikman 2001, 13). Parisuhdeongelmien esiintuominen ei myöskään ole sateenkaarisuhteissa ongelmatonta, koska pariskunnat kohtaavat edelleen kielteisyyttä ja syrjintää Suomessa parisuhteiden laillisen aseman parantumisesta huolimatta (Lahti 2020, 198). Lisäksi Suomessa naispareihin on kohdistunut onnistumispainetta ensimmäisinä yhteiskunnan tunnistamina sateenkaariperheinä, mikä on osaltaan johtanut vaatimukseen ongelmattomasta ja hyvinvoivasta perhe-elämästä (Aarnio 2020, 67). Nämä tekijät tuottavat lesbojen parisuhdeväkivallasta aiheen, josta puhuminen voi olla sekä ympäröivälle yhteiskunnalle että itse yhteisölle ja yksilöille vaikeaa. Siksi kiinnostuinkin erityisesti lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävästä julkisesta keskustelusta. Yhteiskunnassa vallitsevat tavat määritellä ja puhua parisuhdeväkivallasta myös vaikuttavat siihen, miten yksilöinä ymmärrämme ja käsittelemme parisuhdeväkivaltaa (Husso 2003, 44). Lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävän julkisen keskustelun tarkastelu voi siis avata ikkunan siihen, minkälaisia käsityksiä liitämme yhteiskunnassa kyseiseen parisuhdeväkivaltaan.

Tutkielmassani selvitän, millaista keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta käydään internetin keskustelupalstoilla. Tämän selvittämiseksi analysoin kolmea suosittua keskustelupalstan Vauva.fi:n keskustelua aiheesta vuosilta 2017–2020 aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimuskysymyksiäni ovat: *mistä lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevissä internet-keskusteluissa puhutaan ja miten lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan internet-keskusteluissa?* Toisessa luvussa tarkastelen aiempaa parisuhdeväkivaltaa ja lesboutta käsittelevää tutkimusta ja määritän tutkielmani keskeiset käsitteet. Kolmannessa luvussa esittelen aineistoni, menetelmäni sekä tutkimuseettiset huomiot. Kuvaan havaitsemiani lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävän nettikeskustelun piirteitä ja teemoja neljännessä luvussa. Viimeisessä luvussa tuon tulokseni yhteen ja pohdin tutkielmani rajoitteita ja mahdollisia tulevia tutkimuskohteita.

2 Parisuhdeväkivallan ja lesbouden tutkimus

Tässä luvussa esittelen aiempaa parisuhdeväkivallan tutkimusta feministisessä tutkimusperinteessä sekä lesbouden ja lesbojen parisuhdeväkivallan tutkimusta. Tutkielmani teoreettinen viitekehys pohjaa siis aiempaan parisuhdeväkivaltaa sekä lesboutta käsittelevään tutkimukseen. Määritän myös tutkimukselleni keskeiset käsitteet tutkimuskirjallisuuden avulla.

2.1 Parisuhdeväkivalta feministisessä tutkimuksessa

Väkivalta on monitasoinen ilmiö, jonka muotoja voidaan määritellä monin tavoin. Väkivallalla viitataan pakottavaan sosiaaliseen vallankäyttöön ja kontrolliin, joka kattaa alleen erilaisia tekemuotoja, esimerkiksi fyysisen, psyykkisen, seksuaalisen ja taloudellisen väkivallan (Ronkainen 2017, 21–23). Epäsuoran ja suoran väkivallan ero taas liittyy siihen, onko tekijä ja tämän suhde uhriin selkeästi eriteltävissä vai ei (em. 24–25). Pahoinpitelyä parisuhteessa voi sanoa suoraksi fyysiseksi väkivallaksi, kun uhri ja tekijä tuntevat toisensa ja tekijä on suoraan osoitettavissa, kun taas epäsuoraksi väkivallaksi voidaan nimittää esimerkiksi lesboihin kohdistuvaa seksualisointia pornoteollisuudessa. Väkivallan tutkimista voidaan tarkentaa myös painottaen esimerkiksi sukupuolen vaikutusta osana väkivaltaa. Sukupuolella on havaittu olevan merkitystä muun muassa siinä, kenen toimesta ja millaista väkivaltaa ihminen kokee (em. 29). Sukupuolistunut väkivalta siis viittaa näin sukupuolen merkitykseen osana väkivaltailmiön muodostumista. Koska tutkielmani liittyy nimenomaan lesbosuhteissa tapahtuvaan parisuhdeväkivaltaan, on sukupuoli otettava huomioon: oletan parisuhteessa olevien sukupuolella olevan merkitystä sille, minkälaista väkivalta parisuhteessa on ja miten siihen reagoidaan esimerkiksi julkisessa keskustelussa.

Parisuhdeväkivallalla viitataan romanttisissa ja intiimeissä suhteissa tapahtuvaan, joko molemminpuoliseen tai yksipuoliseen väkivaltaan. Parisuhteen tuoma intiimit ja emotionaaliset siteet tekijän ja uhrin välillä tekevät väkivallasta muista muodoista eroavaa. (Ronkainen 2017, 32.) Heteronaisten kokemaa parisuhdeväkivaltaa Suomessa tutkinut Marita Husso (2003) on havainnut sen olevan useita väkivallan muotoja yhdistävää sekä uhrien terveyttä, toimijuutta ja kokemusmaailmaa muovaavaa. Intiimi väkivalta parisuhteissa on usein toistuvaa ja tapahtuu väkivallattomien ja väkivaltaisten jaksojen sykleissä (em. 199). Uhrien kokema syyllisyys, häpeä ja pelko väkivallasta myös vaikeuttavat siitä puhumista ja viranomaisille ilmoittamista (em. 18). Parisuhdeväkivallan syinä on yhteiskunnallisesti nähty yksilöllisiä ominaisuuksia, esimerkiksi miesten mustasukkaisuus ja päihteiden käyttö sekä naisten masokistisuus ja provosoiminen

(Husso 2003, 68). Parisuhdeväkivaltaa on teoretisoitu ja tutkittu paljon niin feministisessä tutkimuksessa kuin muillakin tieteenaloilla.

Parisuhdeväkivaltaa on tarkasteltu muilla tieteenaloilla sukupuolineutraaliuuteen pyrkien muun muassa perhedynamiikan näkökulmasta, ja parisuhteen kaikkia osapuolia on pidetty jonkinlaisessa vastuussa väkivallan lopettamisesta – feministinen tutkimusperinne ei tällaisia näkökulmaa ole omaksunut, vaan keskittyy yhteiskunnallisten rakenteiden, vallan ja sukupuolen merkityksen kriittiseen tarkasteluun parisuhdeväkivaltaa selittäessään (Ronkainen 2017, 33–34). Parisuhdeväkivaltaa tutkineiden Sarah Wendtin ja Lana Zannettinon (2014, 20–22) mukaan kodin piirissä tapahtuvasta väkivallasta on historiallisesti myös vaiettu yksityisen kodin ja julkisen elämän erontekoon vedoten, mutta feministinen väkivaltatutkimus on nostanut esiin niin tämän rajanvedon mahdottomuuden kuin parisuhdeväkivallan yhteyden sukupuolten eriarvoisuuteen ja vallitseviin valtasuhteisiin. Parisuhdeväkivallassa aviomiehen on havaittu olevan toistuvasti tekijä, väkivallan kohteen vaimo, ja intiimeissä suhteissa tapahtuvan väkivallan taustalla nähdään yhteiskunnan miehiset käytänteet, patriarkaatin vaikutus ja naisten asema (em. 18–19). Parisuhdeväkivalta ei siis paikannu feministisessä tutkimuksessa yksilöihin ja heidän parisuhteisiinsa, vaan yhteiskunnan alistaviin ja haavoittaviin rakenteisiin ja miehiseen ylivaltaan.

2.2 Intersektionaalinen tulokulma parisuhdeväkivaltaan

Tutkimuksessa ja yhteiskunnassa toistuu intiimiä väkivaltaa käsiteltäessä siis usein asetelma, jossa väkivallan uhri on nainen ja tekijä mies (Hiitola ym. 2005, 63). Wendtin ja Zannettinon (2014, 167) mukaan parisuhdeväkivaltaa onkin tutkittu feministisessä perinteessä suurimmilta osin heterosuhteiden näkökulmasta, eli heteronormatiivisesti. Käsitteellä kuvataan sitä, miten heteroseksuaalisuus on muotoutunut normaaliksi, luonnolliseksi ja vaihtoehdottomaksi olemisen muodoksi (Rossi 2015, 11). Heteronormatiivisuus voi näkyä parisuhdeväkivallan kontekstissa esimerkiksi siinä, että yhteiskunnassa väkivallan tekijäksi oletetaan mies, uhriksi taas nainen, ja parisuhdeväkivallan kontekstiksi heteroparisuhde. Vaikka edellä mainittu asetelma lieenee yksi yleisimmistä, on tärkeää kiinnittää huomiota myös muissa suhteissa tapahtuvaan väkivaltaan. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa tutkineen Claire Renzetin (1998, 119) mukaan heteroparisuhteiden väkivallan tutkimuksen myötä muodostuneita teorioita ja käsitteitä ei myöskään sellaisenaan voida käyttää lesbojen parisuhdeväkivallan tutkimukseen, sillä parisuhdemuodot eivät ole verrannollisia toistensa kanssa, ja risteävät erot myös tuottavat väkivallasta sekä sen seurauksista erilaisia. Intersektionaalinen näkökulma parisuhdeväkivaltaan on kuitenkin tuonut

esiin näiden erojen sekä esimerkiksi heteronormatiivisuuden merkityksen osana parisuhdeväkivaltaa ja sen tutkimusta.

Parisuhdeväkivaltaa tarkasteltaessa intersektionaalinen tulokulma mahdollistaa sen, että huomiota kiinnitetään sukupuolten eriarvoisuuden, yksioöllisten ominaisuuksien ja suhdedynamii-kan lisäksi myös intersektionaalisiin eroihin, jotka tuottavat erilaisia lähtökohtia, kokemuksia ja seurauksia parisuhdeväkivallalle (Bolgrad 2005, 33). Intersektionaalisuudella viitataan ri-
steäviin eroihin, eli esimerkiksi sukupuolen, rodun tai seksuaalisuuden risteysien ja päällekkäi-
syyksien tuottamaan monitasoiseen eriarvoisuuteen (Rossi 2015, 72–73). Erityisesti mustat ja
lesbot feministit toivat 1980-luvulla esiin sen, ettei valkoisten keskiluokkaisten naisten koke-
man parisuhdeväkivallan tutkimus kata alleen kaikkia intiimin väkivallan konventioita (Wendt
& Zannettino 2014, 26). Intersektionaalinen näkökulma on mahdollistanut parisuhdeväkivallan
tarkastelun yksityiskohtaisemmin niin, että väkivaltaa kokeneita ei niputeta yhdeksi entiteetiksi
(em. 29). Suurin osa parisuhdeväkivallan teoretisoinnista on siltikin jättänyt intersektionaaliset
erot huomiotta (Bolgrad 2005, 27). Vaikka naisten kokeman parisuhdeväkivallan on havaittu
olevan piirteiltään suhteellisen samanlaista riippumatta seksuaalisuudesta, elävät lesbot pari-
suhdeväkivaltaansa kuitenkin yhteiskunnassa, jossa heidän parisuhteensa ovat marginaalissa
(Balsam & Szymanski 2005, 258–259). Tämä taas johtaa erilaisiin väkivallan kokemuksiin ja
seurauksiin (esim. Wendt & Zannettino 2014, 164–165). Intersektionaalinen näkökulma pari-
suhdeväkivaltaan siis pyrkii tekemään näkyväksi ne erot ja erityispiirteet, jotka vaikuttavat mar-
ginaaliryhmien kokemaan parisuhdeväkivaltaan. Tutkielmani tulokulma intiimiin väkivaltaan
on juuri tällainen – tuon esiin lesbosuhteen merkityksen osana parisuhdeväkivaltakäsityksiä ja
siitä käytäviä nettikeskusteluja.

2.3 Lesbosuhteiden tutkimus Suomessa

Lesbolla on yleensä tarkoitettu homoseksuaalia naista (Vilkka 2010, 57). Tämä määritelmä kui-
tenkin poissulkee osan itsensä lesboiksi määrittelevistä ihmisistä, minkä vuoksi pohjaan mää-
ritelmän tutkielmassani Jenni Kangasvuon (2006, 214; 2022, 120) huomioihin siitä, että lesbous
voi käsittää alleen myös sen tuottaman elämisen tavan ja yhteisöllisyyden romanttisen tai sek-
suaalisen halun lisäksi. Lesbolla viitataan siis ihmiseen, jolla on kokemus lesboudestaan, lesbo-
yhteisöön kuulumisesta tai lesboa halua. Lesbosuhteella tarkoitan täten parisuhdetta, jonka osa-
puolet pitävät suhdettaan lesbosuhteena – kyseessä voi olla esimerkiksi kahden naisen tai
muunsukupuolisen parisuhde. Kuitenkin naisoletus toistuu tutkielmassani niin aineistossa kuin

tutkimuskirjallisuudessakin, mutta haluan tästä huolimatta tuoda esille mahdollisuuden moninaisempaan lesbouden tulkintaan. Lesbosuhteiden tutkimusta on tehty niin Suomessa kuin ulkomaillakin, mutta keskityn suomalaiseen tutkimukseen tutkielmani koskiessani nimenomaan suomalaista lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävää keskustelua.

Naissuhteissa elävien on havaittu olevan erittäin onnellisia parisuhteissaan. Katarina Alangon ja Johanna Kuusen (2020, 86) suomalaisessa tutkimuksessa parisuhdeonni naispareilla liittyi kumppanista huolehtimiseen, kommunikaatiotaitoihin, yhdessä vietettyyn aikaan ja läheisyyteen sekä ulkopuolelta saatavaan tukeen – vaikeuksia tuottivat taas ulkopuolisten tai läheisten kielteinen suhtautumiseen suhteeseen sekä yhteisymmärrys siitä, kuinka avoimia osapuolet ovat suhteestaan ulkopuolisille. Suomessa lesbojen parisuhteisiin ovat vaikuttaneet muun muassa myös perhe- ja hedelmöityshoitolainsäädäntö sekä muutokset yhteiskunnallisessa asemassa ja näkyvyydessä. Muutos on ollut suhteellisen myönteistä 1900-luvun lopulta lähtien. (Kuosmanen 2008, 141–142.) 2000-luvun alussa eläneille naispareille syntyi Suomen ensimmäisiä hedelmöityshoidoilla alun saaneita sateenkaariperheiden lapsia – nämä perheet ovat kuitenkin kokeneet erityistä painetta onnistua pari- ja perhe-elämässään, koska epäonnistumista olisi voitu käyttää perusteena kieltää perheellisyys näiltä pareilta (Aarnio 2020, 67). Onnellisuus lesbosuhteissa on siis tunnistettu tutkimuksessa, mutta siihen liittyy myös vaatimuksia ja paineentuntua.

Myös naissuhteista eronneet ovat tutkimuksissa tuoneet esille onnistumispaineen kielteisten yhteiskunnallisten asenteiden ja ennakkoluulojen vuoksi. Esiin on noussut kokemus siitä, että harhteillaan kannettavana on koko perhe- tai parisuhdemuodon maine. Tästä johtuva paine voi pahimmillaan aiheuttaa vaikenemista parisuhteiden ongelmista ja erotilanteiden väkivaltaisuudesta. (Lahti 2020, 203–204.) Erotilanteissa entisten lesbokumppanien välien säilyminen on kuitenkin ollut tärkeää lesboyhteisön olemassaolon kannalta. Yhteisöjen olemassaolo voisi olla uhattuna, mikäli jokainen ero johtaisi siihen, etteivät entiset kumppanit voisi olla tekemisissä toistensa kanssa – täten yhteisössä pysyminen voi myös vaatia sitä, että entisen kumppanin tapaaminen ei tuota ongelmia. (Juvonen 2020, 185–186.) Sateenkaarisuhteiden parisuhteiden ongelmiin ja eroihin saatava yhteiskunnallinen apu on myös ollut puutteellista. Joka kolmas sateenkaarisuhteista eronneista Kia Aarnion (2020, 68) tutkimukseen osallistuneista oli kokenut, että palvelut olivat puutteellisia ammattilaisten osaamattomuuden sekä sen vuoksi, ettei laki tunnistanut kaikkia perhemuotoja. Parisuhdeväkivallan näkökulmasta tilanne on tukala –

hiljentyminen ongelmista ei ratkaise niitä, eivätkä palvelut tutkimusten valossa tarjoa kokonaisvaltaista ja sensitiivistä apua parisuhdeongelmista kärsiville.

Lesbojen parisuhteista ja perheistä on käyty Suomessa julkista keskustelua mediassa ja poliittisilla areenoilla. Tällöin yksityiseen ja intiimiin kodin piiriin kuuluvat asiat ovat tulleet sosiaalisesti muotoilluksi julkisessa tilassa. Tämä lesboista käytävä julkinen keskustelu on ollut Suomessa yksi tutkimuksen kohde. (Kuosmanen 2008, 144–145.) Koska lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävä mediakeskustelu on kuitenkin ollut vähäistä, päädyin tarkastelemaan ilmiötä epävirallisemmassa yhteydessä – internetin avoimilla keskustelupalstoilla. Aiempaa tutkimusta lesbospesifistä nettikeskustelujen tutkimusta on Suomessa suhteellisen vähän. Kuitenkin Jarmo Jantunen ja Tuula Juvonen (2021) ovat tarkastelleet lesbouden diskursseja Suomi24-keskustelufoorumien verkkokeskusteluissa. Kun lesboudesta on puhuttu Suomi24:n nettikeskusteluissa, keskustelun teemat ovat olleet erityisesti viihteeseen ja kommunikaatioon, seksuaalinen suuntautumiseen, ulkonäköön ja sukupuoleen liittyviä (em. 23). Jantunen ja Juvonen (em. 34) tunsivat myös sekä lesboutta puolustavaa puhetta että kielteistä suhtautumista lesbouteen ja sen ilmentymiin – kielteisessä puheessa esiintyi heidän aineistossaan erityisesti ajatus hyvästä heteroseksuaalisuudesta ja pahasta lesboudesta. Lesboista käytävät julkiset keskustelut ovat siis olleet moninaisia, niin mediassa kuin internetissäkin.

2.4 Lesbosuhteiden parisuhdesuhdeväkivalta

Lesbosuhteiden parisuhdeväkivallalla viitataan edellisten lukujen määritelmien valossa lesboiksi identifioituvien parisuhteissa tapahtuvaan väkivaltaan. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa on tutkittu runsaasti muissa maissa (esim. Renzetti 1992; Ristock 2002; Wendt & Zannettino 2014), mutta Suomessa ainoastaan opinnäytetasolla: esimerkiksi Mari Vikman (2001) on kuvannut Pro gradu -työssään homo- ja lesbosuhteiden parisuhdeväkivaltaa väkivaltakertomuksia analysoiden ja Merja Saarelainen (2018) opinnäytetyössään taas seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen parisuhdeväkivaltaa kyselytutkimuksella, jonka suurin osa vastaajista oli aikuisikäisiä lesboja. Aiemmat suomalaiset ja kansainväliset tutkimukset ovat havainneet lesbosuhteiden parisuhdeväkivallan olevan moninaista ja omaavan erityispiirteitä, jotka vaikuttavat väkivallan kokemuksiin ja niistä selviämiseen.

Parisuhdeväkivaltaa tapahtuu lesbosuhteissa samoin kuin muissakin parisuhteissa, ja myös lesbojen intiimissä väkivallassa on usein vallasta ja kontrollista (Wendt & Zannettino 2014, 164–

166). Renzetti (1992, 115–117) on havainnut lesbojen parisuhdeväkivallan olevan muodoltaan usein samanlaista kuin heterosuhteissa – fyysistä, psyykkistä, taloudellista ja seksuaalista. Vä-kivallan taustalla hän on havainnut muun muassa riippuvuuden kumppanista, mustasukkaisuuden, päihteiden käytön ja aiemmat väkivaltakokemukset. Suomessa Vikmanin (2001, 61–63) tutkielmaan tarinansa kertoneet lesbot tunnistivat väkivallan taustalla olevan samoin päihde- ja perheväkivaltataustaa. Janice Ristock (2002, 67–68) on taas havainnut lesbosuhteiden parisuhdeväkivallan voimasuhteiden olevan usein vaihtelevia ja väkivallan uhrien voivan pitää myös itseään valtaa omaavina toimijoina väkivallasta huolimatta. Vä-kivallan syklistyys, eli väkival-lattomien ja väkivaltaisten ajanjaksojen vaihtelu, toistuu myös piirteinä lesbojen parisuhdevä-kivallassa, ja vaikeuttaa suhteista irrottautumista (Renzetti 1992, 80). Myös Saarelaisen (2018, 33) opinnäytetyön vastaajat kuvasivat parisuhdeväkivallan olevan syklistä ja henkisen väkival-lan johtavan usein lopulta myös fyysiseen väkivaltaan.

Lesbosuhteiden väkivallalla on myös omia erityispiirteitä. Siitä huolimatta, että tekotavat ovat usein yhteneviä riippumatta uhrin ja tekijän sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta, voidaan samaa sukupuolta olevien suhteissa käyttää esimerkiksi kaapista ulos pakottamista eli 'outtaamista' yhtenä väkivallan keinona, mikä heterosuhteissa ei ole mahdollista (Allen & Leventhal 1999, 74–75; Renzetti 1998, 119). Mikäli sateenkaarisuhteessa elävä ei ole kertonut läheisilleen omasta seksuaalisuudestaan tai on perheen kielteisen suhtautumisen vuoksi menettänyt siteensä heihin, voi väkivallasta keskustelu ja vaihtoehtoisen yösijan hankkiminen olla hankalaa (Allen & Leventhal 1999, 77–78). Myös Saarelaisen (2018, 38–39) mukaan seksuaalisen suuntautumisen paljastuminen tai väkivallan tekijän toimesta tehty 'outtaaminen' nousivat esiin esteinä hakea apua parisuhdeväkivaltaan. Lisäksi homofobisen ympäristön aiheuttama vähemmistöstressi on tunnistettu lesbosuhteiden väkivaltaan vaikuttavana tekijänä (Wendt & Zannettino 2014, 167–168). Vähemmistöstressillä viitataan psykososiaalisiin seurauksiin, muun muassa stressiin ja mielenterveysongelmiin, joita yksilöille koituu homofobisessa ja heteronormatiivisessa yhteiskunnassa elämisestä (Meyer 1995, 38–39). Marginaaliryhmiin kuuluvat siis sekä kohtaavat parisuhteissaan väkivaltaa että pyrkivät samaan aikaan selviämään yhteiskunnassa, jossa heihin kohdistuu väkivaltaa myös julkisessa tilassa (Bolgrad 2005, 27). Tämä yhdessä ympäröivän yhteiskunnan kielteisyyden kanssa voi pahimmillaan kaksinkertaiseen kaapissa olemiseen (eng. double closeted), jossa sekä oma identiteetti että väkivallasta koitua kipu on pidettävä piilossa (McClennen 2005, 150). Vikman (2001, 84) nimeää tämän kahdenkertaiseksi marginaaliasemaksi, jossa homoseksuaalit ovat sekä seksuaalivähemmistöön kuuluvina valtakulttuurissa että väkivaltaa kokevina omassa yhteisössään. Marginaalipositiossa

eläminen siis tuottaa myös parisuhdeväkivallan kokemuksista, tekotavoista ja seurauksista erilaisia.

Vaikka parisuhdeväkivalta on ylipäätään vaiettu aihe, voi lesbosuhteessa eläminen tuottaa hiljaisuuksista vielä syvempiä. Väkivallasta vaikeneminen voi Wendtin ja Zannettinon (2014, 174) mukaan liittyä siihen, että lesbojen on todistettava parisuhteensa onnellisuus huolimatta siitä, että he elävät heteronormin ulkopuolisessa suhteessa. Lesbosuhteista on olemassa niin sanottu lesboutopistinen diskurssi, jossa lesbosuhteet näyttäytyvät yksinomaan onnellisina ja seesteisinä. Tämä yhdistettynä käsityksiin naiseudesta väkivallattomana ja hoivaamiseen luontaisesti suuntautuvana tuottavat tilan, jossa lesbojen parisuhdeväkivallan tunnistaminen ja tunnustaminen on vaikeaa. (em.) Myös itse lesboyhteisössä väkivallasta puhuminen on koettu hankalaksi siksi, että sen esiin tuominen ja tunnustaminen rikkovat käsitystä lesboudesta myönteisenä asiana (Hiitola ym. 2005, 64) ja saattaa aiheuttaa juuri aiemmin mainittua kielteistä suhtautumista lesbouteen (Ristock 2002, 2). Lesbojen parisuhdeväkivaltaa pitävät piilossa muun muassa myös mies-tekijä-oletus sekä palvelujen sensitiivisyyden puute (Bolgrad 2005, 25–27). Tämä on havaittu Suomessakin: Alle puolet Saarelaisen (2018, 35–38) opinnäytetyön vastajista oli hakenut apua kokemaansa parisuhdeväkivaltaan, ja vastauksissa nousi esiin virallisten tahojen sekä läheisten riittämättömän vakava suhtautuminen väkivaltaan – apua hakeneet olivat saaneet osakseen vähättelyä, syyllistämistä ja epäuskoa. Vikmanin (2001, 93) mukaan marginaaliasema, väkivallasta vaikeneminen ja auttavien verkostojen puute tekevät lesbojen ja homojen parisuhdeväkivallan kokemuksista erilaisia siitä huolimatta, että väkivallan tekemuodot ovat yhteneväisiä heterojen kanssa. Lesbojen parisuhdeväkivallassa on siis tutkimuksen saralla havaittu erityispiirteitä, joilla on merkitystä väkivallan kokemuksille ja niistä selviämislle.

3 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa esittelen aineistoni ja sen erityispiirteet, pohdin tutkimuseettisiä kysymyksiä sekä kuvaan analyysimenetelmäni ja sen vaiheet. Aineistoni koostuu kolmesta Vauva.fi-keskustelupalstan keskustelusta vuosilta 2017–2020. Tutkimusmenetelmäni on aineistolähtöinen sisälönanalyysi, jolla tarkastelen aineistokseni valikoituneita keskusteluja lesbojen parisuhdeväkivallasta. Tutkimuskysymyksiäni ovat:

- 1) Mistä lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevissä internet-keskusteluissa puhutaan?
- 2) Miten lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan internet-keskusteluissa?

3.1 Aineiston kuvaus

Tutkimusaineistoni koostuu kolmesta suomalaisen Vauva.fi-sivuston nettikeskustelusta. Vauva.fi on suomalainen, erityisesti vanhemmuuteen keskittyvä avoin keskustelufoorumi, jossa käydään keskustelua muistakin yhteiskunnallisista ilmiöistä ”Aihepiiri: vapaa”-osiossa. Aineistoksi valikoituneet kyseisen osion nettikeskustelut ovat: ”Miksi lesbojen parisuhdeväkivallasta keskusteleminen on kiellettyä?” vuodelta 2017, ”Ovatko lesbot about kaikkein väkivaltaisimpia osaksi tasavahvojen kumppaniensa takia?” vuodelta 2018 ja ”Miksi lesbosuhteet ovat jopa kaikkein väkivaltaisimpia parisuhteita vaikka niissä ei ole yhtään miestä?” vuodelta 2020. Keräsin aineistoni kaikki 68 kommenttia manuaalisesti Word-tiedostoon, josta 12 fonttikoolla ja 1,0 rivivälillä muodostui ainestoa yhteensä 12 sivua. Aineiston koko oli kandidaatin tutkielman pituuteen nähden sopiva, ja keskusteluiden käsitellessä lesbojen parisuhdeväkivaltaa monipuolisesti soveltuivat ne tutkielmani aineistoksi hyvin.

Hankin aineiston internetistä Google-haun ja keskustelufoorumien hakutoimintojen avulla avoimesta lähdesyötteestä. Keskustelujen valintaperusteena oli otsikointi, anonymiteetin varmistaminen ja aikakehys. Ensimmäisenä valintakriteerinä oli, että keskustelun aloituksen otsikossa mainitaan sekä lesbous että väkivalta, jotta keskustelu liittyisi mahdollisimman kiinteästi tutkimuskysymyksiini. Toiseksi jätin analyysin ulkopuolelle ne verkkokeskustelut, joissa nimerkkien käyttö on yleistä tai välttämätöntä. Tämän tein suojatakseni kommentoijien yksityisyyttä. Kolmanneksi halusin mahdollisimman ajankohtaisen kuvan lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävästä keskustelusta, minkä vuoksi rajasin ulkopuolelle ennen vuotta 2015 aloitetut keskustelut. Täten aineistoksi valikoitui kolme edellä mainittua Vauva.fi-sivuston ”aihepiiri: vapaa”-osion keskustelua vuosilta 2017–2020, koska niiden kommentointiin ei ole tarvittu nimerkkiä, ja otsikot ja keskustelun aloitusten vuosiluvut vastasivat hakukriteerejäni.

3.2 Nettikeskustelut aineistona

Internet on jo alkujaan luotu vuorovaikutuksen paikaksi ja välineeksi. Verkkokeskustelualustat mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman viestinnän, johon voi osallistua anonyymisti, nimimerkin takaa tai omalla nimellä. (Laaksonen & Matikainen 2013, 179.) Internetin keskustelupalstat ovat siis laajalle ihmisjoukolla saavutettavissa olevia paikkoja, joissa luulisi voivan käydä keskustelua myös arkaluontoisimmista aiheista, esimerkiksi parisuhdeväkivallasta. Poliittisten mielipiteiden esiintuomisen ja intiimeistä asioista puhumisen onkin havaittu helpottuvan anonyymiteetin ja nimimerkkien käytön myötä, ja foorumien keskusteluaiheet myös vaihtelevat arkipäivän ilmiöistä aina suuriin yhteiskunnallisiin ja globaaleihin kysymyksiin (Harju & Vainikka 2019, 101–102). Verkkokeskustelujen voidaan katsoa myös heijastelevan ihmisten käsityksiä keskusteltavista aiheista, ja näin ollen ne soveltuvat yhteiskunnallisten ilmiöiden tieteelliseen tarkasteluun (Laaksonen & Matikainen 2013, 191). Täten lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävän keskustelun ja kyseiseen väkivaltaan liittyvien käsitysten analysoimiseen verkossa käytävät keskustelut olivat oiva aineisto.

Nettikeskusteluja analysoidessa on kuitenkin otettava huomioon keskustelijoiden positioituminen ja verkkokeskustelujen ei-verbaaliset piirteet. Ensinnäkin on pohdittava, millaisessa kontekstissa ja kenen toimesta keskustelua käydään (Laaksonen & Matikainen 2013, 184). Lähes kaikki aineistoni kirjoittajat ovat anonyymejä, ja vain hyvin harva positioi itseään kommentissa esimerkiksi heteroksi tai lesboksi. On siis mahdotonta sanoa, minkälaisia positioita he edustavat tai kenen käsityksiä tarkastelen (Hakala & Vesa 2013, 207). Lisäksi keskustelupalstojen aiheet ohjaavat lähtökohtaisesti sitä, millaiset keskustelijat niihin osallistuvat, vaikka käyttäjäkunta voi olla suhteellisen laajaa myös tietyn aihepiirin omaavilla alustoilla (Laaksonen & Matikainen 2013, 182). Vanhemmuuteen ja lasten hankintaan keskittyvällä foorumilla voisi kirjoittajien olettaa olevan aikuisia, joille nämä aiheet ovat ajankohtaisia – Vauva.fi-sivuston suosio nettifoorumina lienee kuitenkin laajentaneen käyttäjäkuntaa tämän kohderyhmän ulkopuolelle, minkä vuoksi käsitän analysoimani keskustelujen ilmentävän keskustelufoorumeille yleensäkin osallistuvien mielipiteitä ja näkökantoja, enkä pidä keskustelua yksinomaan vanhempien tai vanhemmiksi haluavien keskusteluna. Toiseksi nettikeskusteluja analysoidessa on pohdittava, jätetäänkö aineistoon myös esimerkiksi hymiöt ja kuvat, joita aineistossa esiintyy (em. 187). Omassa aineistossani esiintyy muutamia linkkejä ja yksi video. Päädyin jättämään nämä analyysini ulkopuolelle, sillä linkkien ja muun sisällön lisänneet olivat kommentissaan avanneet näiden sisällön vähintään jossain määrin kirjoitettuun muotoon.

3.3 Tutkimuseettiset kysymykset

Verkkoaineiston käytössä on eettisestä näkökulmasta otettava huomioon erityisesti yksityisyyden suoja. Aineistoni verkkokeskustelut ovat vapaasti, ilman sivustolle rekisteröitymistä tai nimimerkkiä saatavilla olevia keskusteluja, joita voidaan lähtökohtaisesti pitää käytettävissä olevana materiaalina. Kuitenkin aineiston tuottajien yksityisyyden kunnioittamisen tavoite on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan täyttämään. (Turtiainen & Östman 2013, 53–54.) Tutkimusaineiston tuottaneilta en ole voinut kysyä lupaa heidän puheensa käyttöön, minkä vuoksi jätin aineistokeruuvaiheessa pois ne keskustelupalstojen keskustelut, jotka eivät lähtökohtaisesti olleet anonyymejä. Aineistossani esiintyy kuitenkin kaksi nimimerkillistä kommenttia, jotka sisällytin aineistooni, koska niissä ei käsitelty henkilökohtaisia kokemuksia. Suostumuksen puutteesta huolimatta tarkastelen kuitenkin nimenomaan keskustelun luonnetta sekä siinä esiintyviä käsityksiä, en yksittäisten kommentoijien mielipiteitä tai esimerkiksi henkilökohtaisia parisuhdeväkivallan kokemuksia. Pidän tätä keskustelujen nimimerkittömyyden ohella riittävänä perusteena käyttää keskusteluja aineistonani ilman kommentoijien suostumuksen varmistamista.

Riikka Turtiaisen ja Sari Östmanin (em. 61) mukaan verkkoa tutkivan on myös huomioitava muun muassa lähdekriittisyys sekä verkkopuheenvuorojen intiimiyden ja julkisuuden rajanvedot. Tämän olen tehnyt tarkastelemalla juuri verkkokeskusteluiden luonnetta ja väkivaltaan liittyviä käsityksiä henkilökohtaisten kokemusten sijaan. Kuten edellä mainitsin, en kommentoijien suostumuksen puutteen vuoksi ole nähnyt eettisenä käsitellä yksittäisten ihmisten intiimejä kokemuksia. Tutkielmani käsitellessä lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävää keskustelua on ollut tärkeää myös kiinnittää huomiota siihen, uusinnanko jotakin tiettyä kuvaa tai puhetapaa lesbojen parisuhdeväkivallasta. Aineistoni otsikot ja aloituskommentit korostavat parisuhdeväkivallasta hiljentyä, väkivallan syytä ja lesbosuhteita ”kaikista väkivaltaisimpina” suhteina. Olen huomionnut analyysivaiheessa sen, että keskustelu on väistämättä keskittynyt näihin kysymyksiin, enkä täten esimerkiksi väitä, että lesbosuhteet olisivat yksinomaan vaiettuja tai kaikista väkivaltaisimpia parisuhteita. Tarkoituksenani ei ole siis toisintaa näitä puhetapoja, vaan tutkia sitä, mistä lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävässä internet-keskustelussa puhutaan ja minkälaista tämä puhe on.

3.4 Sisällönanalyysi

Tarkastelen lesbojen parisuhdeväkivallasta käytäviä internet-keskusteluja laadullisella aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Laadullinen tutkimus on tutkittavien ilmiöiden kuvaamista,

ymmärtämistä ja tulkintaa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 98). Valitsin laadullisen menetelmän, sillä tarkoitukseni on havainnollistaa sitä, minkälaista keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta käydään. Sisällönanalyysin avulla muodostan tiiviin ja systemaattisen kuvauksen lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävästä keskustelusta (Schreier 2012, 3). Menetelmä soveltuu hyvin myös verkkokeskustelujen analysoimiseen, kun tarkoitukseni on kokonaiskuvan saaminen keskustelun sisällöstä ja teemoista (Laaksonen & Matikainen 2013, 191). Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä se, mitä aineistosta etsitään, ei ole suoraan sidottu teoreettiseen viitekehykseen tai teoriapohjaan, vaan aineistoa teemoitellaan ja luokitellaan lähtökohtaisesti tutkimuskysymyksen pohjalta (Schreier 2012, 87; Tuomi & Sarajärvi 2018, 127). Muodostamani luokat lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävän keskustelun piirteistä ja teemoista eivät siis perustu johonkin valmiiseen teoriaan, vaan ovat aineistoni luokittelun ja teemoittelun tuloksia, joita tarkastelen aiemman tutkimuskirjallisuuden valossa. Havaintoyksikköinäni eli analyysini kohteina ovat yksittäiset virkkeet tai virkejoukot, koska suurin osa kokonaisista kommentteista lukeutuu virketasolla useampaan luokkaan. Sama kommentti tai virke voi siis kuulua useampaan kuin yhteen luokkaan.

Analyysini eteni Jouni Tuomen ja Anneli Sarajärven (2018, 122–126) kuvaamien vaiheiden mukaisesti seuraavasti: Luin aineistoni läpi ja värikoodasin sen aluksi aineistossa käsiteltyjen aihepiirien mukaisesti. Siirsin värikoodatut kommentit erilliseen tiedostoon, jossa taulukon avulla pelkistin ilmauksia, kirjasin avainsanoja ja aloitin alustavien luokkien muodostamisen. Ensimmäinen teemoittelu perustui seuraavaan jakoon: lesbous ja lesbosuhteiden väkivalta, heterot ja heterosuhteiden väkivalta, homoseksuaalisuus ja homoseksuaalien suhteiden väkivalta, lapset ja lapsiperheet sekä muut, eli ne kohdat, jotka olivat oleellisia tutkimuskysymykselleni mutta eivät sopineet muihin luokkiin. Pelkistettyjen ilmausten ja alustavan teemoittelun myötä aloin kehittää alustavia pääluokkia, joita muodostui yhteensä 12. Luokat olivat: syyt, vertailu, vaikeneminen, hiljentäminen, aiheen vaihtaminen, lesbokokemus, oma kokemus, todistelu, vähättely, kyseenalaistaminen, kieltäminen ja muut. Tein näistä kaikista luokista erilliset ajatuskartat, joiden avulla tuotin alaluokat jokaiselle yläluokalle ja yhdistelin alkuperäisiä luokkia pääluokiksi. Luokkien yhdistelemisen myötä päädyin lopulta kuuteen pääluokkaan, jotka kaikki jakautuivat vähintään kahteen alaluokkaan. Esittelen luokat seuraavassa luvussa.

4 Tulokset

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin tuloksena muodostin lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevästä nettikeskusteluaineistosta kuusi pääluokkaa, jotka kuvaavat keskustelun piirteitä ja teemoittelevat niissä esiintyviä puheenaiheita. Ensimmäiset kolme luokkaa kuvaavat sitä, miten keskusteluissa puhutaan lesbojen parisuhdeväkivallasta: vertaillen, kyseenalaistaen ja todistellen. Kolme viimeistä luokkaa taas vastaavat erityisesti kysymykseen siitä, mistä keskusteluissa puhutaan, kun aiheena on lesbojen parisuhdeväkivalta: väkivallan syistä, väkivallasta vaikeneemisestä sekä lyhyemmin myös lesbosuhteiden piirteistä, naisten väkivaltaisuudesta ja uhrien näkökulmasta. Kuvaan luokkia ja niiden erityispiirteitä seuraavissa alaluvuissa.

4.1 Väkivallan ja suhdemuotojen vertailu

Keskustelussa vertaillaan toistuvasti lesbosuhteita ja niissä tapahtuvaa väkivaltaa muihin suhteisiin. Lesbosuhteiden väkivaltaa, sen vakavuutta ja yleisyyttä verrataan niin homomiesten kuin heterosuhteiden väkivaltaan. Lisäksi keskustelu ylipäättään siirtyy lesbojen parisuhdeväkivallasta muiden tekemään väkivaltaan ilman vertailevaa ominaisuutta – kuitenkin nämäkin kommentit peilautuvat käsiteltävään aiheeseen, vaikka eivät suoraan vertaile suhteita tai niiden väkivaltaa toisiinsa.

Eniten vertailua ja mainintoja kohdistuu heterosuhteissa tapahtuvaan väkivaltaan: naisten ja miesten tekemä väkivalta toisiaan kohtaan nousee toistuvasti osaksi keskustelua. Heteromiesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa korostamalla kommentteissa usein väheksytään lesbojen parisuhdeväkivaltaa tai kielletään sen olemassaolo tai yleisyys esimerkiksi toteamalla miesten olevan väkivaltaisempia naisia kohtaan. Miestekijän ja naisuhrin asetelmaa saatetaan pitää yleisimpänä vakavan parisuhdeväkivallan muotona. Lisäksi keskusteluun tuodaan mukaan myös heteronaisten väkivalta ja väkivaltaisuus:

”No ovathan naiset väkivaltaisia myös heterosuhteessa, mutta miehet eivät vain kehtaa puhua siitä.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Aineisto-otteessa heteronaisten miehiinsä kohdistama väkivalta perustelee myös lesbojen parisuhdeväkivaltaa. Eli sen lisäksi, että heteronaisten väkivalta tuodaan mukaan keskusteluun, sen avulla myös selitetään lesbojen parisuhdeväkivaltaa ja sen yleisyyttä toisin kuin heteromiesten kohdalla: lesbojen parisuhdeväkivaltaa siis on, koska myös heteronaiset ovat väkivaltaisia.

Esiin nostetaan toistuvasti myös se, ettei naisten miehiinsä kohdistamaan väkivaltaan puututa, sekä se, että heteronaisten väkivallan kohteena on mies. Heterosuhteiden väkivallan esiintuomista voidaan siis käyttää validoimaan lesbojen parisuhdeväkivaltaa esimerkiksi tuomalla esiin, että myös heteronaiset ovat väkivaltaisimpia. Toisaalta miesten väkivalta voi toimia vastinparina, jonka rinnalla lesbojen suhteissa ei väkivaltaa tapahdu tai sen olemassaolo kyseenalaistuu.

Homomiesten suhteiden vertaaminen lesboihin ei ollut yhtä yleistä kuin heterosuhteisiin vertaaminen, mutta sitä kuitenkin tapahtui. Näissä kommentteissa homomiesten vähäistä väkivaltaisuutta ihmetellään – muutamassa kommentissa todetaan, että on yllättävää, että väkivaltaisimpia eivät olekaan homomiehet, mikä olisi testosteronipitoisuuksien puitteissa järjestyksensä. Väkivallasta usein puhutaankin miehekkäänä toimintana (Husso 2003, 51), mikä voi selittää kommenttien yllättyneen sävyn. Homomiehet tulevat esille keskustelussa myös silloin, kun väkivaltatilastoja niputetaan yhteen ja verrataan heterosuhteisiin:

”Tämä tutkimus on ollut esillä jo useita vuosia. Homopariskunnissa mustasukkaisuus ja siitä johtuva väkivalta on vielä yleisempää kuin heteroilla. Googlaamaan vaan ja usealla kielellä, koska Suomi on sensuurimaa ja jäljessä rehellisyydessä.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Aineisto-ote on siis esimerkki heterosuhteiden ja homosuhteiden vertailulle. Kun keskustelussa puhutaan ylipäätään heterojen parisuhdeväkivallasta mainitsematta sukupuolta, sen yleisyyttä verrataan lesbosuhteiden väkivaltaan joko puoltaen näin parisuhdeväkivallan yleisyyttä tai kielletään yleisyys sanomalla, että heterosuhteet ovat lesbosuhteita väkivaltaisempia. Lesboja ja lesbosuhteita verrataan muihin suhteisiin myös muiden ilmiöiden osalta, kuten esimerkiksi onnellisuuden näkökulmasta:

”Tilastollisestihan ne eivät ole ”about kaikkein väkivaltaisimpia - - Sen sijaan tilastollisesti lesbosuhteissa elävät naiset ovat parisuhteeseensa tyytyväisempiä kuin heterosuhteissa”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2018

Edellä olevassa aineisto-otteessa lesbosuhteiden väkivaltaisuus kyseenalaistuu, ja jossain määrin tilalle tuodaan onnellisuuspuhe. Vaikka hetero- ja lesbosuhteiden välistä onnellisuutta ei liene tutkimuksen saralla vertailtu, on naissuhteissa elävien havaittu olevan erittäin onnellisia parisuhteissaan (Alanko & Kuusi 2020, 77–78). Väkivallan yleisyyden ja onnellisuuden lisäksi hetero- ja homosuhteita verrataan keskusteluissa erityisesti kokoeron suhteen – lesbosuhteissa

joko nähdään tai ei nähdä kokoeroa, kun taas heterosuhteiden väkivaltaisuutta tämä luonnollinen kokoero selittää. Miesten ja naisten välinen fyysinen kokoero ja sukupuoleen liittyvien valtasuhteiden epätasapaino ovatkin olleet keino selittää väkivallan ilmentymistä heterosuhteissa, kun taas lesbosuhteissa tämän dynamiikan puute on hankaloittanut lesbojen parisuhdeväkivallan tunnistamista (McClennen 2005, 151). Lesbosuhteiden vertaaminen ei siis jäänyt ainoastaan väkivaltaan, vaan keskusteluun nousivat myös muut teemat, jotka sivusivat väkivaltaa. Kuitenkin vertaileva ote oli toistuvaa riippumatta aiheesta ja vertailun kohteesta.

Kuten edellä on esitetty, lesbojen parisuhteet ja parisuhdeväkivalta vertautuivat heterosuhteisiin niin myönteisessä kuin kielteisessäkin valossa. Jantunen ja Juvonen (2021, 34) tunnistivat verkkokeskusteluissa lesboihin kielteisesti suhtautuvan puhettavan esittävän heteroseksuaalisuuden hyvänä ja lesbouden pahana asiana. Aineistossani tällaista kaksijakoisuutta ei näkyvästi ollut – keskustelut liittyivät nimenomaan väkivaltaan ja sen yleisyyteen, minkä vuoksi heterous toimi pikemminkin vertailukohteena lesboudelle. Heterous ja halu mieheen ovat niin luonnollistettu osa naiseutta, että lesbous muodostuukin väistämättä niiden ajatukselliseksi vastinpariksi (Wendt & Zannettino 2014, 172). Tämä näkyi selkeästi parisuhdemuotojen vertailun keskittyessä määrällisesti ylivoimaisesti eniten lesbojen ja heterojen vertailuun.

4.2 Kyseenalaistaminen

Väkivallan ja suhdemuotojen vertailun lisäksi lesbojen parisuhdeväkivaltaan suhtaudutaan keskusteluissa epäilevästi ja kyseenalaistetaan suhteiden väkivaltaisuus. Kyseenalaistus vaihtelee väkivaltaisuuden yleisyyden suhteen epäilystä ("ovatko todella?") sekä aiheen vähättelystä suoraan kieltämiseen ("tuskinpa ovat"). Kuitenkin hyvin harvat puheenvuorot kieltävät lesbojen väkivaltaisuuden – ainoastaan omiin kokemuksiin perustuvassa argumentoinnissa lesbosuhteiden parisuhdeväkivallan olemassaolon kieltäminen tai kyseenalaistaminen on yleisempää kuin sen olemassaolon tunnustaminen:

"Mutta en sitten tiedä, tuntemani homot ovat kyllä niin lauhkeita, että vaikea ainakaan heistä sellaista kuvitella"

Vauva.fi verkkokeskustelu 2018

"Olen työssäni tavannut fiksun ja sivistyneen lesbon ja useita homomiehiä, joista valtaosa oli mukavia ja kohteliaita. - - Yhtään aggressiivista homoseksuaalia en ole tähän mennessä tavannut."

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Edellä olevissa kommentteissa argumentointi perustuu nimenomaan siihen, että kommentoija näkee tuntemansa homoseksuaalit niin rauhallisina, älykkäinä tai sivistyneinä, etteivät he sortuisi väkivaltaan. Samaisesti yhdessä kommentissa todettiin, ettei omassa tai lähipiirin parisuhteissa ole ollut väkivaltaa – tämä oli luettavissa konteksti huomioon ottaen niin, että kommentoija puhuu lesbosuhteista, vaikka ei nimennytkään itseään lesboksi. Lesbojen parisuhdeväkivalta on kuitenkin vaiettu aihe niin lesboyhteisön sisällä kuin sen ulkopuolellakin (Ristock 2002, 2). Lesbojen parisuhdeväkivallan hiljaisuudet voivat näin johtaa siihen, ettei väkivaltatapauksia ole kommentoijien tiedossa. Palaan parisuhdeväkivallasta vaikenemiseen tarkemmin alaluvussa 5.4. Oman kokemuksen lisäksi lesbojen parisuhdeväkivallan yleisyyttä kyseenalaistetaan tilastoilla ja vertaamalla heitä miehiin, kuitenkin kieltämättä parisuhdeväkivallan mahdollisuutta. Muutamassa kommentissa todetaan, etteivät lesbot ole tilastollisesti kaikkein väkivaltaisimpia, tai vähintään eivät yhtä väkivaltaisia kuin miehet. Vaikka suora lesbojen parisuhdeväkivallan kieltäminen on keskusteluissa harvinaista, kuvaa väkivallan kyseenalaistaminen ja epäsuorakin kieltäminen sitä, miten lesbojen parisuhdeväkivaltaan voidaan suhtautua.

Kyseenalaistamiseen liittyy myös suorahkon kieltämisen lisäksi epäilyä. Tällaisissa puheenvuoroissa piirteessä korostuvat perustelun vaatimus sekä uskon puute parisuhdeväkivallalle. Lisäksi tähän luokkaan sisällytin kyseenalaistavat lauseet kuten ”ovatko todella?” Lesbojen parisuhdeväkivalta ja sen yleisyys saivat siis osakseen useamman kommentin verran epäilyä, eikä lesbojen parisuhdeväkivaltaan ei välttämättä uskottu:

”Jotenkin en jaksa uskoa tähän. Siis varmaan mustasukkaisuutta kyllä on, mutta väkivaltaisuus.. kahden naisen suhteessa El yleensä ole edes tuota kokoeroa. Ei tarvitse pelätä vahvempaa osapuolta, niinkuin heterosuhteessa”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Väkivaltaa ei siis voinut uskoa, vaikka lesbosuhteiden ongelmia ja piirteitä kyllä tunnistettiin. Kommentissa väkivallattomuuden mahdottomuus perustuu nimenomaan kokoeroon, joka kuten aiemmin todettu, voi heterosuhteiden tapauksessa toimia ihmisten mielestä pätevänä taustatekijänä väkivallalle (McClennen 2005, 151). Lisäksi epäilyyn liittyy toistuvasti lisäperustelujen, tilastojen tai tutkimuksen vaatimista – lesbojen parisuhdeväkivaltaa tai sen yleisyyttä ei siis suoraan kielletä, vaan vaaditaan väitteiden tueksi jotain enemmän:

”Ovatko todella? Miten olet asiaa tutkinut? Katsonut jonkun Youtube-videon?”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Kuitenkin tämä kyseenalaistaminen kohdistuu väitteisiin siitä, että lesbojen parisuhdeväkivalta olisi kaikkien suhdemuotojen keskuudessa yleisintä, eikä niinkään siihen, etteikö lesbojen parisuhdeväkivaltaan ilmiönä uskottaisi. Lisäksi epäily on tunnistettu yhdeksi piirteeksi julkisilla nettifoorumeilla, joissa oletusarvoisesti tapahtuu kiistelyä ja valehtelua (Laukkanen & Vaatto-vaara 2009, 199–200). Tämä voi osaltaan selittää sitä, miksi lesbojen parisuhdeväkivalta ja sen yleisyys kyseenalaistuvat keskusteluissa. Parisuhdeväkivallan vähättely ja piilottelu ovat kuitenkin kuuluneet osaksi julkista keskustelua Suomessa, sillä rajanvedot yksityisen kodin ja julkisen sfäärin sekä yksilöllisyyden ja yhteiskunnallisuuden välillä asettavat parisuhdeväkivallan ilmiöksi, josta hiljentyminen on helppoa (Husso 2003, 66–68). Lahden (2020, 204) mukaan väkivaltaa naisuhteissa on myös ylipäättään vähätelty. Ei siis ole yllättävää, että parisuhdeväkivalta ja sen yleisyys saavat myös lesboja koskevassa keskustelussa osakseen väheksyntää. Parisuhdeväkivallan kieltäminen ilmiönä voi myös vahvistaa ja ylläpitää väkivallasta koituvaa häpeää (Husso 2003, 263–264), minkä vuoksi se yhtenä lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävän nettikeskustelun piirteenä on merkittävä – lesbosuhteissa tapahtuva väkivalta on jotain, mikä on kyseenalaistettavissa.

4.3 Väkivallan ja sen yleisyyden todentaminen

Lesbojen parisuhdeväkivallan ja sen yleisyyden saadessa osakseen kyseenalaistusta, tuodaan monissa kommentteissa myös esille sitä, kuinka yleistä väkivalta näissä suhteissa on. Kutsun tätä keskustelun piirrettä todentamiseksi tai todistamiseksi. Kun parisuhdeväkivallan yleisyys nostetaan keskusteluun, perustellaan sitä erityisesti kansainvälisillä tilastoilla, verraten lesbosuhteita muihin suhteisiin ja korostaen väkivallan korkeaa tasoa:

”Myös sateenkaariperheissä esiintyy parisuhdeväkivaltaa. Seksuuavähemmistöjen keskinäisten parisuhteiden arvioidaan joissakin tutkimuksissa olevan jopa väkivaltaisempia kuin heteroparien – jopa 30–40 prosenttia sateenkaariperheistä olisi joidenkin lähteiden mukaan väkivaltaisempia.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Aineisto-otteessa siis painotetaan sateenkaarisuhteiden parisuhdeväkivallan korkeaa tasoa ja verrataan sitä heterosuhteisiin, eli heterous toimii jälleen vastinparina lesbosuhteille (Wendt & Zannettino 2014, 172). Kommentissa puhutaan perheistä, mikä oli keskusteluissa harvinaista – todentamisen lisäksi ainoastaan vaikenemiseen liittyvässä puheessa (ks. luku 4.5) on tunnistettavissa perheellisyys osana argumentaatiota. Keskusteluun tuodaan lisäksi muitakin tilastoja, jotka puoltavat lesbosuhteita ”kaikista väkivaltaisimpina” parisuhteina. Lisäksi keskusteluun

nostetaan uutisia kuolemaan johtaneista lesbojen parisuhdeväkivaltatapauksista Yhdysvalloissa ja Suomessa, mahdollisesti ikään kuin todistamaan väkivallan olemassaoloa tai sen vakavuutta. Nimenomaan kuolemaan johtaneiden parisuhdeväkivaltatapausten uutisointi onkin ollut yleistä (Husso 2003, 94), minkä vuoksi nämä tapaukset lienevät myös nettikeskusteluissa keino tuoda esille parisuhdeväkivallan olemassaoloa. Huomionarvoista on, että lesbojen parisuhdeväkivaltaa ja sen yleisyyttä puoltavista argumenteista vain yhdessä mainitaan nimellisesti lesbokokemus, eli kommentoija asemoi itsensä lesboksi tai kertoo jonkun lesbon puheesta tai mielipiteistä. Väkivallan yleisyyttä puoltavana argumenttina toimii tunnetun lesbon julkilausuma siitä, että hänen nuoruudessaan lesbosuhteet ovat olleet ”hyvin väkivaltaisista.” Muutoin lesbojen parisuhteiden väkivaltaisuutta perustellaan nimenomaan tutkimustiedolla tai uutisoiduilla väkivaltatapauksilla, toisin kuin väkivaltaisuutta kyseenalaistavassa argumentoinnissa, jossa omien kokemusten esiintuominen on yleisempää.

Nettikeskustelujen piirteinä edellä kuvattu ilmiöiden toistuva todentaminen samoin kuin edellisessä alaluvussa käsitelty kyseenalaistaminen ja kiistely ovat hyvin yleisiä piirteitä ja kuuluvat usein osaksi nettikeskusteluja (Laukkanen & Vaattovaara 2009, 200). Kun lesbojen parisuhdeväkivalta ja sen yleisyys tuodaan esille analysoimissani nettikeskusteluissa, omia argumentteja perusteellaan erityisesti siis tutkimustiedolla ja jossain määrin uutisoiduilla väkivaltatapauksilla, jotka ovat yksinomaan johtaneet kuolemaan. Lesbosuhteiden väkivalta vertautuu tilastoissa muiden suhteiden väkivaltaan, eli aiemmin tässä luvussa käsitelty vertaileva ote on läsnä. Kun parisuhdeväkivaltaa todennetaan nettikeskusteluissa, lesbosuhteet näyttävät hyvin väkivaltaisina, jopa kaikista väkivaltaisimpina suhteina – väkivallan taso tuodaan keskusteluun todisteiden kera, jotka ovat nimenomaisesti uutisia tai kansainvälisiä tutkimuksia.

4.4 Käsitteet lesbojen parisuhdeväkivallan syistä

Analysoimissani nettikeskusteluissa pohditaan toistuvasti syitä lesbojen parisuhdeväkivallalle. Nettikeskusteluissa esiintyvät käsitteet mukailevat osittain myös tutkimuksessa tunnistettuja väkivallan taustatekijöitä sekä yhteiskunnallisia naiseuden, lesbouden ja väkivallan diskursseja. Lesbojen väkivallan mahdolliseksi syiksi mainitaan lesbojen ”miesmäisyys”, naisten viha toisiaan kohtaan, mustasukkaisuus, päihteiden käyttö sekä homoseksuaalien kokema syrjintä ja siitä johtuva pahoinvointi, johon voidaan viitata vähemmistöstressin käsitteillä. Tulkitseen esimerkiksi seuraavan otteen vähemmistöstressiä koskevaaksi puheeksi:

”homoseksuaalit ja homoparit ovat usein jatkuvan seuraamisen ja halveksunnan kohteita. Monet hurskaiksi itsensä mieltävät uskovaiset paheksuvat homoseksuaaleja. Mahdollisesti jatkuva paheksunta vaikuttaa homoseksuaalien käytökseen ja muuttaa heitä?”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Vaikka kommentissa ei mainita vähemmistöstressiä, tunnistetaan sen mahdollinen vaikutus parisuhteisiin ja parisuhdeväkivaltaan. Seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen kontekstissa käsitteellä viitataan psykososiaalisiin seurauksiin, joita yksilöille koituu heidän kokemuksestaan heteronormatiivisuuden ja homofobian ristipaineessa (Meyer 1995, 38). Kimberly Balsam ja Dawn Szymanski (2005, 266) ovatkin tunnistaneet vähemmistöstressin, homofobian ja parisuhdeväkivallan yhteyden tutkimuksessaan. Edellä olevassa kommentissa myös mietitään, muuttaako jatkuva paheksunta ihmisiä ja heidän käytöstään. Luettavissa on pohdintaa sisäistetystä homofobiasta, jolla taas tarkoitetaan yhteiskunnan homofobisten ajattelutapojen sisäistämistä, joka johtaa kielteiseen suhtautumiseen myös itseä kohtaan (Meyer 1995, 40). Sisäistetyn homofobian on havaittu heikentävän lesbosuhteissa elävien parisuhteen laatua ja alistavan parisuhdeväkivallan uhriksi joutumiselle (Balsam & Szymanski 2005, 263). Siis sekä vähemmistöstressi että sisäistetty homofobia ovat väkivaltatutkimuksen tunnistamia piirteitä lesbojen parisuhdeväkivallassa, ja esiintyivät myös analysoimissani keskusteluissa.

Selkeästi lesbouteen liitetty mahdollinen parisuhdeväkivallan syy keskusteluissa on myös lesbojen maskuliinisuus. Lesbojen testosteronitasojen korkeuden pohditaan selittävän väkivaltaa. Lisäksi väkivaltaisuuden taustalla epäillään olevan ”miesmäisyys” tai miehisen roolin ottavan osapuolen väkivaltaisuus:

”Eikös ne lesbot muutenkin ole yleensä miehekkäitä? Ei toki aina. Mutta monesti lesbopareissa toinen on se äijämäisempi.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Kommentista on tunnistettavissa tyypillinen butch-femme-jaon mukainen käsitys lesbojen parisuhteista. Femme-rooliin on liitetty feminiinisyttä ja alistuvuutta, kun taas butchiin maskuliinisuutta ja voimaa. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa on selitettykin kyseisen jaon mukaisesti – butch-lesbojen voimakkuuden ja maskuliinisuuden on nähty estävän väkivallan kohteeksi joutumista ja aiheuttavan väkivallan kokemuksen väheksymistä niin lesboyhteisössä kuin sen ulkopuolellakin (Allen & Leventhal 1999, 80; Renzetti 1992, 103). Länsimaissa aggressiivisuus on liitetty maskuliinisuuteen, mikä on tuottanut myytin maskuliinisten lesbojen väkivaltaisuudesta, mille ei kuitenkaan ole tutkimuksellisia perusteita (Renzetti 1998, 119–120). Esimerkiksi

Wendtin ja Zannettinon (2014, 184) tutkimuksessa väkivaltaa kokeneet lesbot eivät tunnista-
neet parisuhteistaan edellä mainittua asetelmaa. Myöskään Vikmanin (2001, 54) analysoimissa
lesbojen väkivaltakertomuksissa tällaista ei ollut havaittavissa. Keskustelu ulkonäöstä ja lesbo-
jen maskuliinisuudesta ei ole kuitenkaan yllättävää: Suomi24-sivuston lesboutta käsittelevässä
keskusteluissa esiintyy myös pohdintaa siitä, että toinen lesbosuhteen osapuolesta olisi mies-
mäisempi, ja maskuliinisuus ja feminiinisyys ulkonäöllisinä elementteinä ovat toistuvia pu-
heenaiheita (Jantunen & Juvonen 2021, 27, 30). Ulkonäköpuheen kohdalla on tunnistettavissa
samoja elementtejä kuin aiemmassa lesbospesifissä internet-keskustelussa, vaikkakin omassa
aineistossani lesbojen ”miesmäisyys” nähdään selittävänä tekijänä nimenomaan parisuhdevä-
kivallalle.

Kommentoijat näkevät lesbojen parisuhdeväkivallan taustalla myös naisten vihan toisia naisia
kohtaan: Yhdessä kommentissa todetaan, että naiset sekä ”ymmärtävät että vihaavat toisiaan”.
Naisten aggressiivisuus mainitaan syynä väkivallalle, ja todetaan kahden naisen suhteen olevan
näin todennäköisemmin väkivaltainen. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa tutkineet ovat tunnista-
neet edellä mainitun puhettavan laajemminkin: Naisten keskinäinen vihanpito ja vihamielisyys
muita naisia kohtaan on toiminut yhteiskunnallisena selitystapana väkivallalle (Wendt & Zan-
nettino 2014, 180–181). Naisten ’ämmämäisyyden’ (eng. bitching) on nähty selittävän sekä
väkivallan tekoja että väkivallan kohteeksi joutumista lesbosuhteissa – koska ’ämmämäisyyttä’
pidetään niin luonnollisena osana naiseutta, ei väkivalta välttämättä näyntyä vakavana tai nor-
maalista poikkeavana vaan luonnollisena osana naiseutta, täten myös lesbosuhteita (em.). Les-
bosuhteissa tapahtuvaa parisuhdeväkivaltaa on myös sivuutettu tasaväkisenä naisten kahakoin-
tina, ”kissatappeluina” (Ristock 2002, 3). Keskustelu lesbojen parisuhdeväkivallasta kietoutuu
siis myös laajempiin yhteiskunnallisiin naiseuden ja väkivallan diskursseihin.

Myös mustasukkaisuus mainitaan keskusteluissa syynä väkivallalle – tämä todetaan esimer-
kiksi puhumalla kuolemaan johtaneesta parisuhdeväkivaltatapauksesta ”kolmiodraamana” ja
toteamalla suoraan lesbo- ja homosuhteiden väkivallan johtuvan mustasukkaisuudesta. Luetta-
vissa on omistushalun merkitys parisuhdeväkivallan taustalla. Renzettin (1992, 41) tutkimuk-
sessa mustasukkaisuuden ja voimakkaan omistushalun tunnistettiin olevan usein lesbojen pari-
suhdeväkivallan taustatekijänä. Myös Vikmanin (2001, 49) tutkielmassa lesbojen ja homojen
parisuhdeväkivallasta mustasukkaisuus nousi esiin taustasyynä. Husson (2003, 94–95) mukaan
intiimin väkivallan sekä mustasukkaisuuden yhteenliittymä on puhetapa ja myytti, joka toistuu
puhuttaessa parisuhdeväkivallasta – tämä näkyy esimerkiksi uutisoinnissa, kun väkivaltaisen

osapuolen mustasukkaisuus esitetään syynä erityisesti kuolemaan johtaneille parisuhdeväkivaltatapauksille. Huomionarvoista on, että mustasukkainen mies on ollut tämän puhutavan ja myytin keskeinen osa (Husso 2003, 98–99). Kuitenkin aineistossani mustasukkaisuuden esiin nostaminen ei vaadi miehen läsnäoloa – myös lesbojen parisuhdeväkivalta on luettavissa keskusteluissa mustasukkaisuudesta johtuvaksi.

Lisäksi päihteiden käytön yleisyys tulee keskusteluissa esille osasyynä väkivallalle, mikä on myös yksi väkivaltatutkimuksessa esiintyvistä selitystavoista. Yhdysvalloissa tehtyjen tutkimusten mukaan lesbojen keskuudessa ongelmallisen päihteiden käytön on havaittu olevan yleistä ja parisuhdeväkivallan esiintyvän usein kumppanin ollessa päihtynyt (esim. Renzetti 1992, 62–64). Tämän Vikmanin (2001, 61–62) tutkimukseen osallistuneet lesbot myös mainitsivat – väkivaltaa tapahtui heidän suhteissaan nimenomaan päihtyneenä. Päihteiden käyttöön liittyvät stereotypiat ovat nousut esille myös lesbospesifeissä Suomi24-keskusteluissa (Jantunen & Juvonen 2021, 27). Edellä kuvatusta selitystavasta sekä kahdesta viimeisestä alaluokasta havainnollistajana toimii seuraava kommentti:

”Eli kumpi vaan voi aloittaa rähinän. Päihteiden käyttö lienee myös yleisempää. Vähemmän tasaväkisissä suhteissa se heikompi joutuu pohtimaan kannattaako edes aloittaa ihan itsesuojeluvaiston takia.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2018

Edellä mainitussa aineisto-otteessa puhutaan voimasuhteista, ja pohditaan, onko lesbojen parisuhdeväkivallan taustalla kokoero vai sittenkin tasaväkisyys. ”Voimasuhteet” voivat selittää myös naisten keskinäistä väkivaltaa – kun kumppanit ovat tasavahvoja, toisin kuin monien kommenttien mukaan heterosuhteissa, väkivalta on todennäköisempää. Lesbosuhteissa saataan nähdä myös toinen vahvempi osapuoli, joka toteuttaisi väkivaltaa todennäköisemmin, mikä saattaa jälleen viitata aiemmin tässä luvussa käsiteltyihin käsityksiin butch-femme-rooleista. Mielenkiintoista on, että voimasuhteet ja kokoero ovat ainoat alaluokat, joissa esitetään syitä myös sille, miksi lesbosuhteet eivät voisi olla väkivaltaisia: kokoeron puute saattoi myös tarkoittaa, ettei väkivaltaa lesbosuhteissa ole tai väkivallan uhkaa ei tarvitse pelätä (ks. luku 4.2). Erilaiset tulokulmat voimasuhteiden merkitykseen lesbosuhteiden parisuhdeväkivaltaan eivät ole sikäli yllättäviä, että myös tieteellisessä tutkimuksessa on esitetty eriäviä tuloksia aiheesta. Tutkimuksissa on havaittu joitain viitteitä siitä, että vallan epätasapainolla ja väkivallan tekijän voimakkuudella on vaikutusta lesbojen parisuhdeväkivaltaan (esim. Renzetti 1992, 48).

Ristockin (2002, 67) mukaan taas lesbojen väkivaltaisten parisuhteiden valtasuhteissa on havaittavissa dynaamisuutta, eikä niinkään muuttumattomia valta-asemien epätasapainoja.

4.5 Lesbojen parisuhdeväkivallasta vaikeneminen

Keskusteluissa pohditaan myös sitä, puhutaanko lesbojen parisuhdeväkivallasta tarpeeksi, ja saako niin ylipäättään tehdä. Parisuhdeväkivaltaa pidetään keskusteluissa useampaan otteeseen vaiettuna asiana, josta puhuminen on kiellettyä, ja josta tulisi puhua enemmän:

”Myös lasten kokeman perheväkivallan osalta on tuotu esiin, että esimerkiksi lesboperheissä tapahtuva parisuhdeväkivalta ja lapsen kaltoinkohtelu on lähes täysin vaiettu asia.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

”Naisten väkivallasta pitäisi kyllä puhua enemmän, oli sitten lesbo tai hetero ja kohteena nainen, mies tai lapsi. T. Lesbo”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Ensimmäisessä kommentissa todetaan, että lesbojen väkivalta on vaiettu asia, ja toisessa peräänkuulutetaan väkivallasta puhumisen lisäämisen merkitystä riippumatta väkivallan kohteesta. Aineisto-otteissa mainitaan lesbojen parisuhdeväkivallan lisäksi muissa lähisuhteissa tapahtuva, esimerkiksi lapsiin kohdistuva väkivalta. Tämä lapset huomioon ottava puhetapa oli edustettuna nimenomaan väkivallan vaikenemista ja yleisyyttä käsittelevissä kommentteissa. Lesbojen parisuhdeväkivallasta vaikeneminen ei ollut yllättävä teema keskusteluissa – koska lesbosuhteiden väkivaltaisuus on jouduttu pitämään piilossa parisuhteiden hyväksymisen edellytyksenä, on parisuhdeväkivallan ympärille kehittynyt hiljaisuuksia (Ristock 2002, 2–3). Saarelaisen (2018, 40–41) kyselyyn vastanneet toivat myös ilmi, että parisuhdeväkivalta on sateenkaariyhteisössä vaikea aihe, johon puuttuminen koetaan hankalaksi, ja peräänkuuluttivat ilmiön esiin nostamisen tärkeyttä. Myös Vikman (2001, 85) tutkielmaan osallistuneet parisuhdeväkivaltaa kokeneet lesbot ja homot kertoivat väkivallasta vaikenemisesta ja puhumisen vaikeudesta. Lisäksi parisuhdeväkivallan on myös heteronaisia koskevissa tutkimuksissa havaittu olevan vaiettu aihe (Husso 2003, 221). Väkivallasta vaientuminen siis saattaa linkittyä niin parisuhdeväkivallan vaiettuun luonteeseen kuin myös siihen, ettei nimenomaan lesbojen parisuhdeväkivallasta käydä paljoa keskustelua yhteisön sisällä tai sen ulkopuolella.

Monet kommentoijat keskittyvät pohtimaan lisäksi sitä, minkä vuoksi lesbojen parisuhdeväkivallasta ei puhuta. Syiksi lukeutuvat muun muassa homofobia, sensuuri, haluttomuus puhua naisten väkivaltaisuudesta sekä lesbosuhteiden myönteisen kuvan ylläpitäminen. Tämän lisäksi

tällaisissa puheenvuoroissa saatetaan vaatia aiempien aineisto-otteiden tavoin lisää keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta. Puhumisen tärkeyttä perustellaan seuraavassa aineisto-otteessa lesbosuhteiden väkivallan yleisyydellä, ja pohditaan lesbokuvan merkitystä osana väkivallasta hiljentymistä:

”Lesbojen parisuhdeväkivalta pitää ottaa erikseen tapetille, koska on huomattu, että se on korkealla tasolla. On selvittettävä miksi lesbot ovat niin väkivaltaisia puolisoitaan kohtaan ja miten uhreja voidaan auttaa. Asiasta ei pidä vaieta siksi, että halutaan luoda lesboista jokin todellisuutta kauniimpi suurelle yleisölle.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2020

Vaikka kommentin sävyn voi lukea kielteiseksi vaikenemista kohtaan, tunnistetaan siinä väkivallasta puhumisen mahdollinen vaikutus lesbokuvaan (esim. Wendt & Zannettino 2014, 174; Hiitola ym. 2005, 64). Myös Ristock (2002, 3) on tuonut esille, että lesbosuhteissa tapahtuvasta väkivallasta puhumiseen on liittynyt varteenotettava pelko siitä, että väkivallasta puhuminen saattaa lisätä kielteistä suhtautumista lesbouteen. Väkivallasta vaikenemisen taustoja siis toistuvasti pohditaan keskusteluissa, ja osa niistä myös linkittyy tutkimuksessa havaittuihin ilmiöihin.

Lisäksi osa puheenvuoroista on kriittisiä vaikenemisväitteitä ja itse käytävää keskustelua kohtaan. Yksi kommentoijista esimerkiksi nimeää itsensä lesboksi, ja ihmettelee keskustelun aloittajan kiinnostusta lesbojen parisuhdeväkivaltaan. Myös foorumien aloituskommentit tehneiden motiiveihin saatetaan suhtautua epäillen. Lisäksi parisuhdeväkivallasta käytävä keskustelu nähdään ajoittain provosointina. Lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävää keskustelua pyritään myös lähes suoraan lopettamaan erilaisin perustein: Erään kommentin mukaan Suomea koskevan tutkimustiedon puutteen vuoksi aiheesta tulisi keskustella vasta, kun tutkimustietoa on saatavilla. Lesbojen nähdään myös olevan vastuussa omien asioidensa ajamisesta, minkä vuoksi keskustelua ei ilmeisesti tulisi käydä. Yksi kommentti vastaa suoraan kysymykseen siitä, miksi lesbojen parisuhdeväkivallasta keskusteleminen on kiellettyä: Vaikenemisen taustalla pidetään keskustelun pitämistä homofobisena, ja lisäksi vaaditaan keskustelua pikemminkin heterojen parisuhdeväkivallasta. Lesbosuhteiden väkivaltaa pidetään turhana puheenaiheena, kun keskustelua voisi käydä ”tärkeämmistä aiheista.”

”Siksi koska sehän olisi tosi homofobista sanoa että lesbosuhteissa on väkivaltaa ja sitäpaitsi heterosuhteissakin on miksei siitä koskaan puhuta ja miksei keskityttäisi tärkeämpiin asioihin kuten Syyrian pakolaislapsiin. Siinäpä ne keskustelun hiljentäjien argumentit olivat.”

Lesbojen parisuhdeväkivallasta vaikeneminen toistuu siis teemana keskusteluissa, mutta sitä ei pidetä yksinomaan totena – osassa kommentteissa vaikenemisteema myös kyseenalaistetaan. Lisäksi kyseisestä parisuhdeväkivallasta käytävä keskustelu nähdään ajoittain sopimattomana ja merkityksettömänä. Keskustelu parisuhdeväkivallasta vaikenemisesta sekä vaientamiseen pyrkivät puheenvuorot ovat sikäli tärkeitä, että väkivallasta ja väkivaltakokemuksista puhuminen ovat parisuhdeväkivallan uhreille merkittävä osa väkivallasta irtautumisen prosessia (Husso 2003, 252). Mikäli yhteiskunnallinen ilmapiiri ei mahdollista oman parisuhteen ongelmista puhumista, voisi olettaa myös itse väkivallasta puhumisen olevan hankalampaa ja eristäen uhreja entisestään.

4.6 Uhrinäkökulma, lesbosuhteiden luonne ja naisten väkivaltaisuus

Muihin pääluokkiin sopimattomat mutta mielenkiintoiset teemat muodostuivat uhrien näkökulmaa, lesbosuhteiden luonnetta sekä naisten väkivaltaisuutta korostavista havainnoista. Lesbosuhteiden parisuhdeväkivallan uhrien näkökulma tuodaan keskusteluun painottamalla avun tärkeyttä ja auttamiskeinojen selvittämistä. Lisäksi huomautetaan, että avun hakeminen voi marginaalissa elämisen vuoksi olla erityisen hankalaa:

”Avun hankkiminen on joko väkivallan uhrina tai tekijänä on yleensä ison kynnyksen takana. Homo- ja lesbosuhteissa elävien voi olla vaikeampi hakea apua, koska suhde on osan silmissä jo muutenkin marginaalinen ja paheksuttu.”

Vauva.fi verkkokeskustelu 2018

Aineisto-otteessa homofobian ja vähemmistöaseman nähdään heikentävän mahdollisuuksia hakea apua parisuhdeväkivaltaan. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevissä verkkokeskusteluissa siis tunnustetaan lesbojen eriarvoinen asema suhteessa avunhakemiseen. Kommentissa esitetyt huomiot resonoiivat myös tutkimuskirjallisuuden kanssa. Muun muassa Wendt ja Zannettino (2014, 170) huomauttavat, että lesbot voivat saada heteroihin verrattuna erilaisia vastauksia tukiverkostoilta ilmoittaessaan ja hakiessaan apua parisuhdeväkivaltaan. Myös Saarelaisen (2018, 39) opinnäytetyön kyselyyn vastanneista puolet kokivat, että seksuaalinen suuntautuminen vaikutti avun hakemiseen – esiin nousi muun muassa niin avun hakemisen kielteinen vaikutus sateenkaariyhteisöön kuin pelko siitä, ettei apua voinut hakea auttavien tahojen kielteisen suhtautumisen vuoksi tai viranomaisten uskon puutteen vuoksi. Vaikka kommentissa ei suoraan tuoda esille kaksinkertaisen kaapin käsitettä (McClennen 2005, 150), on se siitä luettavissa – kun suhdemuoto on jo valmiiksi marginaalissa, on avunhakeminen väkivaltaan vielä

vaikeampaa. Erotilanteita tutkinut Annukka Lahti (2020, 204) on myös havainnut, että yhteiskunnallisesta onnistumispaineesta johtuva ongelmista vaikeneminen voi saada naisparien erotilanteissa vakavia muotoja, ja mikäli lainsäädäntö ei tunnista sateenkaarevia perhemuotoja, saatetaan väkivaltaiseen parisuhteeseen jäädä esimerkiksi lapsen näkemisen tähden. Väkivallan uhrien näkökulma siis nousee osaksi lesbojen parisuhdeväkivallasta käytäviä keskusteluja, ja auttavien tahojen ja toisaalta marginaaliaseman merkitys tunnistetaan.

Lesbosuhteiden ja lesbouden luonne tulivat esille useammassa kommentissa – keskustelua siis käytiin väkivaltaan liittyvien teemojen ohella siitä, minkälaisia lesbosuhteet tai lesbot ovat. Eriytyisesti yhdessä kommentissa oiotaan kommentoijan mukaan väärinymmärrettyjä väkivaltatilastoja, korostetaan lesbosuhteiden onnellisuutta ja todetaan lesbojen kokevan tutkimusten valossa eniten väkivaltaa elämänsä aikana, esimerkiksi lapsuuden perhesuhteissa. Lisäksi lesboja pidetään toisissa kommentissa sivistyneinä ja älykkäinä sekä kykenemättöminä väkivaltaan, toisissa taas tuodaan esille päihdetaustaa ja väkivaltaisuutta sekä näiden merkitystä parisuhdeväkivallan tekemiselle. Myös lesbosuhteiden roolitukset ja kokoero kumppanien välillä ovat keskustelun aiheina. Tunnistettavissa on siis lesbokäsityksiä sekä lesbosuhteisiin liittyviä näkemyksiä, ja lesbojen parisuhdeväkivallassa käytävissä keskusteluissa myös tehdään myös näitä luentoja väkivallasta keskustelun ohella.

Naisten väkivaltaisuus tuotiin myös toistuvasti osaksi keskustelua, kuten aiemmissa alaluvuissa on esitetty. Tämä on sikäli yllättävää, että esimerkiksi Wendtin ja Zannettinon (2014, 176) mukaan naisten väkivallattomuuden diskurssi vaikeuttaa lesbojen parisuhdeväkivallasta puhumista. Kuitenkin naisten väkivaltaisuus muita naisia, lapsia ja kumppaneita kohtaan riippumatta sukupuolesta huolestutti ja oli vaiettu aihe. Lesbosuhteissa tapahtuva parisuhdeväkivalta jopa selittyy kommentissa naisten väkivaltaisuudella ja taipumuksella olla väkivaltainen muita naisia kohtaan. Lesbojen väkivaltaisuus siis nivoutui yhteen naisten väkivaltaisuuden ja siitä puhumattomuuden kanssa. Täten kun nettifoorumilla käytiin keskustelua lesbojen parisuhdeväkivallasta, oli kyse nimenomaan naisten väkivallasta.

5 Yhteenveto ja pohdinnat

Tutkielmani tarkoituksena oli tarkastella lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävien internet-keskustelujen piirteitä sekä niissä esiintyviä teemoja ja argumentteja. Tutkimuskysymykseni olivat seuraavat: *mistä lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevissä keskusteluissa puhutaan ja miten lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan internet-keskusteluissa*. Muodostin laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevien nettikeskustelujen piirteitä ja pääteemoja kuvaavat luokat, joita käsittelemällä edellisessä pääluvussa. Teemoina toistuvat lesbojen parisuhdeväkivallan syyt, väkivallasta vaikeneminen, lesbokäsitykset, uhripositio ja naisten väkivaltaisuus. Lesbojen parisuhteiden ja väkivallan vertaaminen muihin parisuhteisiin, erityisesti heterosuhteisiin, oli sekä toistuva teema että piirre. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa, sen yleisyyttä ja aiheesta käytävää keskustelua kyseenalaistettiin erityisesti omiin kokemuksiin perustuen, kun taas näitä asioita todennettiin erityisesti tilastoilla ja tutkimuksilla. Keskustelu oli siis moninaista ja aiheiltaan kirjavaa, ja edellä mainitut teemat ja keskustelun piirteet myös limittyivät toisiinsa.

Keskusteluissa esiin nousseet käsitykset lesbojen parisuhdeväkivallan syistä mukailivat muun muassa Renzettin (1992) sekä Wendtin ja Zannettinon (2014) havaintoja mustasukkaisuuden ja valtasuhteiden merkityksestä. Lisäksi mainittiin lesbospesifeiksi luettavia syitä väkivallalle: lesbojen maskuliinisuus, naisten väkivaltaisuus ja vähemmistöstressi. Lesbous ja siihen liittyvät ilmiöt kuten marginaaliaseman tuottama stressi tunnistettiin väkivallan taustalla (esim. Meyer 1995; Balsam & Szymanski 2005). Syiden pohtiminen voi kertoa myös siitä, ettei lesbojen parisuhdeväkivalta ole kovinkaan tunnettu ilmiö keskustelijoille. Keskusteluissa pidettiin pääosin totena sitä, että lesbojen parisuhteissa voi esiintyä väkivaltaa. Intiimin väkivallan esiintyminen lesbojen parisuhteissa siis toimi olettamuksena taustalla, vaikka sitä ajoittain pyrittiin kieltämään tai vähättelemään. Tämä oli jossain määrin yllättävää – ottaen huomioon, miten lesbojen parisuhdeväkivalta rikkoo väkivallan perusolettamuksia miestekijästä ja naisten väkivallattomuudesta sekä käsitystä lesboista onnellisina ja ongelmattomina (Wendt & Zannettino 2014, 165, 174). Kuitenkin on mahdollista, että keskustelujen aloitusten tarjotessa lähteitä lesbosuhteiden väkivaltaisuudesta itse väkivallan olemassaolon kieltäminen on ollut epätodennäköistä, vaikka tätäkin tapahtui.

Tuloksissani oli myös yhtymäkohtia aiempaan suomalaiseen lesboutta käsittelevien nettikeskustelujen tutkimukseen. Jantunen ja Juvonen (2021, 34) tunnistivat Suomi24-foorumin keskusteluissa sekä lesboutta puolustavaa puhetta että kielteistä suhtautumista lesbouteen. Analysoimissani lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävissä keskusteluissa esiintyi samoin sekä myönteisesti suhtautuvaa, esimerkiksi parisuhdeväkivallan uhreja ja lesbosuhteiden onnellisuutta puolustavaa puhetta, että esimerkiksi aiheen tärkeyttä ja lesbokuvan positiivisuutta kritisoivaa puhetta. Vaikka aineistossani lesboutta ei nimenomaisesti nähty pahana asiana, se vertautui toistuvasti heteroseksuaalisuuteen. Lisäksi aineistossani pohdittiin muun muassa lesbojen maskuliinisuutta ja parisuhteessa olevien rooleja sekä päihteiden käyttöä, samoin kuin Jantunen ja Juvosen (em. 27, 30) analysoimissa keskusteluissa. Vaikka aiempaa tutkimusta lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävistä internet-keskusteluista ei liene olevan, oli havainnoistani tunnistettavissa niin lesbospesifejä piirteitä kuin myös lesbojen parisuhdeväkivaltaa ja lesboutta käsittelevän feministisen tutkimuksen näkökulmia väkivaltaan ja lesbouteen. Laajempi otanta suomalaisiin internet-keskusteluihin kyseisestä väkivallasta mahdollistaisi paremmin esimerkiksi erilaisten lesbojen parisuhdeväkivaltaan liittyvien puhetapojen tarkastelun.

Aineistosta muodostamani luokkien frekvenssit olivat kuitenkin hyvin pieniä – muutamakin kommentti riitti muodostamaan alaluokan, minkä vuoksi yksittäisten argumenttien painoarvo on ollut suhteellisen suuri. Siltikin tutkielmani kokoon nähden aineisto oli sopiva, eikä laadullisessa tutkimuksessa yleistettävyyttä ole itseisarvo. Kuitenkin juuri edellä mainittu laajempi otanta nettikeskusteluista voisi parantaa tulosten luotettavuutta. Huomionarvoista myös on, kuinka paljon aineistona toimineiden keskustelujen aloituskommentit ja otsikot ovat vaikuttaneet käytävään keskusteluun. Aloitukset ja otsikot korostavat lesbojen parisuhdeväkivallan syitä ja yleisyyttä, nimittävät lesbojen parisuhteita kaikista väkivaltaisimmiksi suhdemuodoiksi ja tuovat esiin väkivallasta vaikenemisen. Kuitenkin feministisessä väkivaltaa ja lesboutta käsittelevässä tutkimuksessa on havaittu, että lesbojen parisuhdeväkivaltaan liittyy hiljaisuuksia, jotka perustuvat intiimin väkivallan luonteen lisäksi muun muassa lesboutopian (Wendt & Zannettino 2014, 174) ja sateenkaarisuhteiden olemassaolon oikeutuksen suojeluun (esim. Aarnio 2020, 67). Vaikka otsikoilla ja aloituskommenteilla lienee olleen vaikutusta keskusteluiden kulkuun ja käsiteltyihin aiheisiin, on keskustelu parisuhdeväkivallan syistä, vaikenemisestä ja yleisyydestä silti merkittävä tutkimuksen kohde.

Nimellisesti lesbokokemuksen esiintyminen oli analysoimissani keskusteluissa myös hyvin vähäistä. Vain viidessä kommentissa mainitaan lesbokokemus osana argumentaatiota. Vaikka

kaikkien kommentoijien asemoitumisesta ei ole saatavilla tietoa, kuului lesbojen ääni keskustelussa nimettynä hyvin harvoin. Myös lesbojen väkivaltakokemusten käsittely on miltei olematonta. Tutkimus muiden kuin heteroiden väkivaltakokemuksista ja väkivallasta käytävästä keskustelusta olisi tarpeellista niin uhrien kuin auttavien palveluiden näkökulmasta (Hiitola ym. 2005, 62). Naisten väkivaltaisuuden noustessa toistuvasti esiin voidaan sanoa, että lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävä keskustelu linkittyy erityisesti käsityksiin naisten väkivaltaisuudesta. Sukupuolen moninaisuus jäi täten huomiotta aineistossani – sukupuolen moninaisuudelle sensitiivinen lähestymistapa olisi kuitenkin tärkeää tulevaisuudessa tehtävässä lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevässä akateemisessa työssä. Samaisesti intersektionaalisesta tulokulmastani huolimatta seksuaalisuuden ja sukupuolen lisäksi ei keskusteluun noussut muita risteäviä eroja, kuten esimerkiksi rotua tai ikää. Tulevaisuudessa olisi tärkeää myös ottaa huomioon, miten esimerkiksi rodullistettuihin vähemmistöihin kuuluvien lesbojen kokemukset parisuhdeväkivallasta eroavat muiden kokemasta väkivallasta.

Husson (2003, 254) mukaan se, minkälaisia mielikuvia ja käsityksiä ihmisillä väkivallasta on, vaikuttaa siihen, miten suhtaudumme väkivaltaan ja sen uhreihin ja tekijöihin – tämä suhtautuminen taas vaikuttaa väkivaltaa kokevien elämiin. Lesbojen parisuhdeväkivallasta käytävien keskustelujen tarkastelu avaa mahdollisuuden pohtia, minkälaisena kyseinen väkivalta näyttäytyy yhteiskunnassamme. Lesbosuhteita pidetään keskustelussa mahdollisesti väkivaltaisina suhteina, mutta esimerkiksi heidän sivistynyt luonteensa ja suhteiden onnellisuus eivät puhu väkivaltaisuuden puolesta. Lesbosuhteiden eriävät voimasuhteet ja kokoeron puute tai olemassaolo verrattuna heteroihin saivat keskustelijat niin epäilemään kuin uskomaan lesbojen parisuhdeväkivallan olemassaoloon. Keskustelusta oli tunnistettavissa lesboihin liitettyjä stereotyyppioita sekä väkivaltaan ja naiseuteen liittyviä diskursseja, kuten naisten väkivaltaisuudesta sekä lesbojen parisuhdeväkivallasta vaikenemiseen liittyvää puhetta. Lesbojen parisuhdeväkivallasta puhutaan vertaillen sitä muuhun väkivaltaan, erityisesti heterosuhteiden väkivaltaan – täten siis lesbojen parisuhdeväkivaltaa käsittelevissä keskustelussa heterous toimii vastinparina lesboudelle. Lesbojen parisuhdeväkivaltaa pidetään analysoimissani verkkokeskusteluissa siis monisyisenä ilmiönä, josta puhumiseen liittyy kuitenkin hiljaisuuksia ja suomalaisen tutkimustiedon puutetta, joiden avaaminen ja lisääminen koettiin tärkeäksi.

Aineisto

Vauva.fi 2017. <https://www.vauva.fi/keskustelu/2809942/miksi-lesbojen-parisuhdevakival-lasta-keskusteleminen-kiellettya> [Haettu 10.10.2022]

Vauva.fi 2018. <https://www.vauva.fi/keskustelu/3266051/ovatko-lesbosuhteet-about-kaikkein-vakivaltaisimpia-osaksi-tasavahvojen> [Haettu 10.10.2022]

Vauva.fi 2020. <https://www.vauva.fi/keskustelu/3836050/miksi-lesbosuhteet-ovat-jopa-kaik-kein-vakivaltaisimpia-parisuhhteita-vaikka-niissa> [Haettu 10.10.2022]

Kirjallisuus

Aarnio, Kia (2020) Sateenkaariperheiden vanhempien perhe- ja läheissuhteet. Teoksessa Lahti, Annukka & Aarnio, Kia & Moring, Anna & Kerppola, Jenni (toim.) *Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla*. Helsinki: Gaudeamus, 63–75.

Alanko, Katarina & Kuusi, Johanna (2020) Onni naisten välisissä rakkaussuhteissa. Teoksessa Lahti, Annukka & Aarnio, Kia & Moring, Anna & Kerppola, Jenni (toim.) *Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla*. Helsinki: Gaudeamus, 76–89.

Allen, Charlene & Leventhal, Beth (1999) History, culture, and identity : what makes GLBT battering different? Teoksessa Leventhal, Beth & Lundy, Sandra E. (toim.) *Same-Sex Domestic Violence : Strategies for Change*. Lontoo: Sage, 73–81.

Balsam, Kimberly F. & Szymanski, Dawn M. (2005) Relationship quality and domestic violence in women's same-sex relationships : the role of minority stress. *Psychology of Women Quarterly* 29, 258–269.

Bolgrad, Michelle (2005) Strengthening Domestic Violence Theories : Intersections of Race, Class, Sexual Orientation and Gender. Teoksessa Sokoloff, Natalie J. & Pratt, Christina (toim.) *Domestic Violence at the Margins : Readings on Race, Class, Gender, and Culture*. New Brunswick: Rutgers University Press, 25–38.

Euroopan unionin perusoikeusvirasto (2014) *EU:n laajuinen tutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-factsheet_fi.pdf [haettu 25.11.2022]

Hakala, Salli & Vesa, Juho (2013) Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikanen, Janne & Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta – Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 200–225.

Hiitola, Johanna & Jyränki, Juulia & Karma, Helene & Sorainen, Anto (2005) Mitä ei voi ajatella? Puhetta seksuaaliseen väkivaltaan liittyvistä hiljaisuuksista. *Naistutkimus-Kvinnorsforskning 18:4*, 61–66.

Husso, Marita (2003) *Parisuhdeväkivalta. Lyötyjen aika ja tila*. Tampere: Vastapaino.

Jantunen, Jarmo H. & Juvonen, Tuula (2021) Lesbonormatiivisuuksien ristipaineessa : Määrällistä ja laadullista analyysiä Suomi24-verkkokeskusteluista. *SQS 1–2*, 17–36.

Juvonen, Tuula (2020) Entiset kumppanit ystävinä. Teoksessa Lahti, Annukka & Aarnio, Kia & Moring, Anna & Kerppola, Jenni (toim.) *Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla*. Helsinki: Gaudeamus, 183–197.

Kangasvuo, Jenny (2022) *Bi- ja panseksuaalisuus*. Helsinki: SKS Kirjat.

Kangasvuo, Jenny (2006) Joustolesbot identiteettihississä. Teoksessa Kinnunen, Taina & Puuronen, Anne (toim.) *Seksuaalinen ruumis. Kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus, 198–214.

Kuosmanen, Paula (2008) Ajallis-tilallinen queer-näkökulma lesboäitien ja naisparien perhesuhteisiin. Teoksessa Sevón, Eija & Notko, Marianne (toim.) *Perhesuhteet puntarissa*. Helsinki: Palmenia, 131–152.

Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne (2013) Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikanen, Janne & Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta – Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 177–199.

Lahti, Annukka (2020) Sateenkaarierot. Teoksessa Lahti, Annukka & Aarnio, Kia & Moring, Anna & Kerppola, Jenni (toim.) *Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla*. Helsinki: Gaudeamus, 198–213.

Laukkanen, Marjo & Vaattovaara, Virpi (2009) Kuulumisen tiloja verkossa. Teoksessa Filander, Karin & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta (toim.) *Yhteisöllisyys liikkeessä*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino, 187–214.

McClennen, Joan C. (2005) Domestic Violence Between Same-Gender Partners : Recent Findings and Future Research. *Journal of Interpersonal Violence* 20:2, 149–154.

Meyer, Ilan H. (1995) Minority Stress and Mental Health in Gay Men* *Journal of Health and Social Behaviour* 36:1, 38–56.

Okkolin, Mari-Anne & Säilävaara, Jenny & Harjunen, Hannele & Husso, Marita (2018) "Meillä on runsaasti sanottavaa" Sukupuolentutkimus-Genusforskning : Moniääninen monialainen ja moninainen kohtaamisen paikka. *Sukupuolentutkimus-Genusforskning* 31:4, 32–36.

Ristock, Janice L. (2002) *No more secrets. Violence in lesbian relationships*. New York: Routledge.

Renzetti, Claire M. (1998) Violence and Abuse in Lesbian Relationships : Theoretical and Empirical Issues. Teoksessa Bergen, Raquel Kennedy (toim.) *Issues in intimate violence*. Thousand Oaks: Sage, 117–127.

Renzetti, Claire M. (1992) *Violent betrayal partner abuse in lesbian relationships*. Newbury Park: Sage.

Ronkainen, Suvi (2017) Mitä väkivalta on? Teoksessa Niemi, Johanna & Kainulainen, Heini & Honkatukia, Päivi (toim.) *Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. Tampere: Vastapaino, 19–35.

Rossi, Leena-Maija (2015) *Muuttuva sukupuoli : Seksuaalisuuden, luokan ja värin politiikkaa*. Helsinki: Gaudeamus.

Saarelainen, Merja (2018) *Parisuhdeväkivalta samaa sukupuolta olevien ihmisten parisuh-teissa*. Opinnäytetyö. Joensuu: Karelia-ammattikorkeakoulu.

Schreier, Margrit (2012) *Qualitative Content Analysis in Practice*. Los Angeles: Sage.

Tilastokeskus (2022) Parisuhdeväkivallan kokemukset yleisiä Suomessa : Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen ennakkotuloksia. https://tilastokeskus.fi/static/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_temasivu/parisuhdevakivallan_kokemukset_yleisia_suomessa.pdf [Haettu 25.11.2022]

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Turtiainen, Riikka & Östman, Sari (2013) Verkkotutkimuksen eettiset haasteet : Armi ja anoreksia. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria & Matikanen, Janne & Tikka, Minttu (toim.) *Otteita verkosta – Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 48–64.

Vainikka, Eliisa & Harju, Auli (2019) Anonyymien keskustelupalstojen julkisuus : Marginaaliin jääneiden vertaistukea ja yhteiskuntakritiikkiä. *Media & Viestintä* 42:2, 99–121.

Vikman, Mari (2001) *Väkivaltaa rakkauden varjolla, parisuhdeväkivalta homo- ja lesbosuh-teissa*. Pro gradu. Tampere: Tampereen yliopisto.

Vilkkä, Hanna (2010) *Sukupuolen ja seksuaalisuuden kohtaaminen*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Wendt, Sarah & Zannettino, Lana (2014) *Feminist understandings of domestic violence. Domestic violence in diverse contexts : A re-examination of gender*. Lontoo: Routledge.